

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ PİYANO EĞİTİMİNDE
AKSAK RİTİMLERİN KULLANIMI VE BAŞLANGIÇ DÜZEYİ
AKSAK RİTİMLİ ETÜT VE ALIŞTIRMA ÖNERİLERİ: VAN İLİ
ÖRNEĞİ

Fatih MARUFOĞLU

VAN - 2010
Yüksek Lisans Tezi

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ PİYANO EĞİTİMİNDE AKSAK RİTİMLERİN KULLANIMI
VE BAŞLANGIÇ DÜZEYİ AKSAK RİTİMLİ ETÜT VE ALIŞTIRMA ÖNERİLERİ: VAN İLİ

Fatih MARUFOĞLU

2020

Van, 2020

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ PİYANO EĞİTİMİNDE AKSAK RİTİMLERİN
KULLANIMI VE BAŞLANGIÇ DÜZEYİ AKSAK RİTİMLİ ETÜT VE ALIŞTIRMA
ÖNERİLERİ: VAN İLİ ÖRNEĞİ

THE USE OF AKSAK (LIMPING) RHYTHMS FOR FINE ARTS HIGH SCHOOL
PIANO EDUCATION AND BEGINNER LEVEL AKSAK RHYTHM ETUDES AND
PRACTICE PROPOSALS: VAN PROVINCE SAMPLE

Fatih MARUFOĞLU

Prof. Dr. Serap YÜKRÜK

Yüksek Lisans

Van, 2020

ONAY SAYFASI

Fatih MARUFOĞLU tarafından, Prof. Dr. Serap YÜKRÜK danışmanlığında hazırlanan “Güzel Sanatlar Liseleri Piyano Eğitiminde Aksak Ritimlerin Kullanımı ve Başlangıç Düzeyi Aksak Ritimli Etüt ve Alıştırma Önerileri: Van ili örneği” başlıklı bu çalışma, 27/11/2020 tarihinde Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 28/10/2020 tarihli ve 2020/36-2 sayılı kararı ile Prof. Dr. Serap YÜKRÜK Başkanlığında, Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN ve Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Barış UZUN Jüri Üyeliğinde oluşturulan Tez Savunma Jürisi huzurunda savunularak Jüri tarafından Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri kapsamında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Fuat TANHAN
Enstitü Müdürü

Öz

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liseleri piyano eğitiminde kullanılmak üzere başlangıç düzeyi aksak ritimli etüt ve alıştırma yazılmış ve piyano eğitimcilerinin görüşlerine sunulmuştur. Piyano, müzik eğitimi veren bütün kurumlarda ortak çalgı olarak öğretilmekte ayrıca müzik teorisi, armoni gibi derslerde de kullanılmaktadır. Bu çalışmada Güzel Sanatlar Liseleri piyano kitaplarında aksak ritimlerin kullanımı incelenmiştir. Aksak ritimler, çağdaş çok sesli Türk müziği bestecileri tarafından da kullanılan Türk müziğinin en karakteristik özelliklerinden birisidir. Birçok besteci aksak ritimleri yazdıkları eserleriyle repertuvara kazandırmışlardır. Bu konuda araştırmacı özellikle başlangıç seviyesinde aksak ritimde eser ve etüt sayısının azlığını fark ederek Türk müziğinde önemli bir yere sahip olan aksak ritimler üzerine bir çalışma disiplini oluşturmaya çalışmıştır. Aksak ritimlerin öğretilmesini kolaylaştıracak etüt ve eserlerin yazılması amacıyla, buna yönelik ön çalışma egzersizleri ve etütler hazırlanmıştır. Bu etütler Van Tuşba Güzel Sanatlar Lisesinde görev yapan dört piyano öğretmenin görüşlerine sunulmuştur. Öğretmenlerin önerileri doğrultusunda, bu etütlere öncü olacak en temel düzeyde alıştırma yazılmıştır. Araştırmacı tarafından alıştırma, çeşitli ritmik kombinasyonlar kullanılarak çeşitlendirilmiş ve öğretmenlerin görüşlerine sunulmuştur.

Elde edilen veriler sonucunda, eğitimciler hem öğrencilikleri sırasında hem de öğrencileri ile çalışırken düzeylerine uygun aksak ritimli eser ve etüt bulmakta sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca aksak ritimli etüt veya eserler çalışılırken zorlandıkları bazı noktalar olduğunu ve bu noktalara yönelik etüt ve alıştırmanın gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, Güzel Sanatlar Liseleri piyano ders kitaplarında aksak ritimli eser ve etütleri, sayı ve içerik olarak yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitimciler, bu tezin konusu olan ve araştırmacı tarafından piyano için yazılan etüt ve alıştırmanın başlangıç seviyesinde, teknik olarak ve kullanılabilirlik açısından uygun olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir.

Anahtar sözcükler: piyano, aksak ritim, güzel sanatlar lisesi, aksak etüt

Abstract

In this study which is prepared as a master's thesis, the beginner level aksak (limping) rhythm etudes and exercises have been written for the purpose of using in piano trainings in Fine Arts Schools in Turkey. Piano has been taught as a common instrument in all institutions which give music education, and it is also used in lessons such as music theory and harmony. In this research the usage of aksak (limping) rhythms in the piano books of Fine Arts Schools have been analyzed. Aksak (limping) rhythms are one of the most characteristic features of Turkish Music which are used by contemporary polyphonic Turkish music composers. Many composers have contributed to the repertoire with their works written about aksak (limping) rhythms. Realizing the incompleteness of the beginner level of aksak (limping) rhythm works and etudes in particular, the researcher has tried to establish a studying discipline about aksak (limping) rhythms which have an important place in Turkish music. For the purpose of writing works and etudes which will make the teaching of aksak (limping) rhythms easier, prestudy exercises and etudes have been prepared. These etudes have been conferred with four piano teachers working in Van Tuşba Fine Arts School. In accordance with the suggestions taken from these teachers, pioneer exercises on the ground level have been written to these etudes. Exercises have been diversified by the researcher using different rhythmic combinations, and educators have been asked for their opinions.

As a result of the obtained data, educators stated that both when they were a student and now as they study with their students, they have always suffered for finding proper works and etudes of aksak (limping) rhythms which suit their level. Additionally, they stated that there are some issues in dealing with aksak (limping) rhythms and that there is a necessity for etudes and works which are intended for these issues. Educators expressed their view that the etudes and exercises written by the researcher for piano, which are the subject of this thesis, are in the beginner level and they are appropriate in terms of technic and use.

Keywords: piano, aksak (limping) rhythm, Fine Arts High School, aksak (limping) etudes

Teşekkür

Lisansüstü eğitim sürecim boyunca çalışmama yol gösteren ve gerek tez çalışmama gerekse de müzik yaşamımın her alanına destek olan danışmanım Prof. Dr. Serap YÜKRÜK hocama, piyano hocam Dr. Fuat ALİZADE'ye minnettarlığımı ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmamın verilerini sağlayan Van Tuşba Güzel Sanatlar Lisesinin çok değerli piyano öğretmenlerine ve çalışmama bilgi ve birikimleriyle katkı sağlayan Mevlüt MARUFOĞLU, M. Çağlar COŞAR, Siyar KÖKSAL ve Ersoy DEMİR'e teşekkürlerimi sunarım.

“Babam Nurettin Bey ve annem Şefika Hanım’a...”

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
Tablolar Dizini.....	vii
Şekiller Dizini.....	viii
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	xii
Bölüm 1 Giriş.....	1
Müzikte Zaman	1
Ritim ve Ölçü Kavramı	1
Ölçü Rakamları	2
Basit Ölçüler.....	2
Bileşik Ölçüler	3
Aksak Ölçüler.....	3
Dünya ve Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Bestecilerinden Aksak Ritimli Eserler .	5
Türk Müziğinde Usul	5
Îkâ (Düzüm) ve Darb.....	6
Aksak Usuller	7
Güzel Sanatlar Liselerinde Verilen Piyano Eğitimi	9
Etüt.....	10
Problem Durumu.....	11
Araştırma Problemi	11
Çalışmanın Amacı ve Önemi	11
Sayıtlılar	12
Sınırlılıklar	12
Tanımlar.....	13
Bölüm 2 Çalışmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar	14

Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Bestecilerinin Piyano Eserlerinde Aksak Ritimlerin Kullanımı ve Piyanoda Aksak Ritimli Eserlerin Çalınma ve Problem Durumları ile İlgili Araştırmalar	14
Bölüm 3 Yöntem	17
Çalışma Grubu	18
Veri Toplama Süreci.....	19
Araştırmacı Tarafından Yazılan Etüt - Alıştırmaların Özellikleri ve Örnekler	19
Alıştırmaların Yapısı ve Genel Özelliklerine Dair Örnekler ve Açıklamalar	21
Veri Toplama Araçları	49
Verilerin Analizi	51
Bölüm 4 Bulgular ve Yorum.....	52
Bulgular	52
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler	59
Kaynaklar	62
EK-B: Etik Beyanı	65
EK- D: Anket Formu	66

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>Büyük ve küçük usuller</i>	6
Tablo 2 <i>GSL piyano ders kitaplarında aksak ritimler ile yazılmış eser ve etütler</i>	10

Şekiller Dizini

Şekil 1. Ölçü, ölçü çizgisi ve bitiş çizgisi.....	2
Şekil 2. Ölçü rakamları.....	2
Şekil 3. İki zamanlı basit ölçü.....	2
Şekil 4. Üç zamanlı basit ölçü.....	2
Şekil 5. Dört zamanlı basit ölçü.....	3
Şekil 6. Bileşik ölçüler.....	3
Şekil 7. 5/8'lik aksak ölçü.....	3
Şekil 8. 9/8'lik aksak ölçü.....	4
Şekil 10. Türk aksağı usulü.....	7
Şekil 11. Devr-i turan usulü.....	7
Şekil 12. Devr-i hindi usulü.....	8
Şekil 13. Müsemmen usulü.....	8
Şekil 14. Aksak usulü.....	8
Şekil 15. Etüt no:1.....	20
Şekil 16. Czerny Op:599 no:11.....	21
Şekil 17. Czerny Op:599 no:13.....	21
Şekil 18. Czerny Op:599no: 14.....	21
Şekil 19. 9/8 No:1- Tema.....	22
Şekil 20. 9/8 No:1, 1. Çeşitleme.....	22
Şekil 21. 9/8 No:1, 2. Çeşitleme:.....	23
Şekil 22. 9/8 No:1. 3. Çeşitleme.....	23
Şekil 23. 9/8 No:1. 4. Çeşitleme:.....	23
Şekil 24. 9/8 No:1, 5. Çeşitleme.....	23
Şekil 25. 9/8 No:1, 6. Çeşitleme.....	24
Şekil 26. 9/8 No:1, 7. Çeşitleme.....	24
Şekil 27. 9/8 No:2, Tema.....	24
Şekil 28. 9/8 No:2, 1. Çeşitleme.....	25
Şekil 29. 9/8 No:2, 2. Çeşitleme.....	25
Şekil 30. 9/8 No:2, 3. Çeşitleme.....	25
Şekil 31. 9/8 No:2, 4. Çeşitleme.....	25
Şekil 32. 9/8 No:2, 5. Çeşitleme.....	26

Şekil 33. 9/8 No:2, 6. Çeşitleme	26
Şekil 34. 9/8 No:2, 7. Çeşitleme	26
Şekil 35. 9/8 No:3 Tema	27
Şekil 36. 9/8 No:3 1. Çeşitleme	27
Şekil 37. 9/8 No:3 2. Çeşitleme	27
Şekil 38. 9/8 No:3 3. Çeşitleme	28
Şekil 39. 9/8 No:3 4. Çeşitleme	28
Şekil 40. 9/8 No:3 5. Çeşitleme	28
Şekil 41. 9/8 No:3 6. Çeşitleme	28
Şekil 42. 9/8 No:3 7. Çeşitleme	29
Şekil 43. 9/8 No:4 Tema	29
Şekil 44. 9/8 No:4 1. Çeşitleme	29
Şekil 45. 9/8 No:4 2. Çeşitleme	30
Şekil 46. 9/8 No:4 3. Çeşitleme	30
Şekil 47. 9/8 No:4 4. Çeşitleme	30
Şekil 48. 9/8 No:4 5. Çeşitleme	30
Şekil 49. 9/8 No:4 6. Çeşitleme	30
Şekil 50. 9/8 No:4 7. Çeşitleme	31
Şekil 51. 8/8 No: 1 Tema	31
Şekil 52. 8/8 No:1 1. Çeşitleme	32
Şekil 53. 8/8 No:1 2. Çeşitleme	32
Şekil 54. 8/8 No:1 3. Çeşitleme	32
Şekil 55. 8/8 No:1 4. Çeşitleme	32
Şekil 56. 8/8 No:1 5. Çeşitleme	33
Şekil 57. 8/8 No:1 6. Çeşitleme	33
Şekil 58. 8/8 No:1 7. Çeşitleme	33
Şekil 59. 8/8 No: Tema	34
Şekil 60. 8/8 No:2 1. Çeşitleme	34
Şekil 61. 8/8 No:2 2. Çeşitleme	34
Şekil 62. 8/8 No:2 3. Çeşitleme	35
Şekil 63. 8/8 No:2 4. Çeşitleme	35
Şekil 64. 8/8 No:2 5. Çeşitleme	35
Şekil 65. 8/8 No:2 6. Çeşitleme	35
Şekil 66. 8/8 No:2 7. Çeşitleme	36

Şekil 67. 8/8 No:3 Tema.....	36
Şekil 68. 8/8 No:3 1. Çeşitleme	36
Şekil 69. 8/8 No:3 2. Çeşitleme	37
Şekil 70. 8/8 No:3 3. Çeşitleme	37
Şekil 71. 8/8 No:3 4. Çeşitleme	37
Şekil 72. 8/8 No:3 5. Çeşitleme	37
Şekil 73. 8/8 No:3 6. Çeşitleme	38
Şekil 74. 8/8 No:3 7. Çeşitleme	38
Şekil 75. 7/8 No:1 Tema.....	38
Şekil 76. 7/8 No: 1 1. Çeşitleme	39
Şekil 77. 8/8 No:3 2. Çeşitleme	39
Şekil 78. 8/8 No:3 3. Çeşitleme	39
Şekil 79. 8/8 No:3 4. Çeşitleme	39
Şekil 80. 8/8 No:3 5. Çeşitleme	40
Şekil 81. 8/8 No:3 6. Çeşitleme	40
Şekil 82. 8/8 No:3 7. Çeşitleme	40
Şekil 83. 7/8 No:2 Tema.....	41
Şekil 84. 7/8 No:2 1. Çeşitleme	41
Şekil 85. 7/8 No:2 2. Çeşitleme	41
Şekil 86. 7/8 No:2 3. Çeşitleme	42
Şekil 87. 7/8 No:2 4. Çeşitleme	42
Şekil 88. 7/8 No:2 5. Çeşitleme	42
Şekil 89. 7/8 No:2 6. Çeşitleme	42
Şekil 90. 7/8 No:2 7. Çeşitleme	43
Şekil 91. 7/8 No:3 Tema.....	43
Şekil 92. 7/8 No:3 1. Çeşitleme	43
Şekil 93. 7/8 No:3 2. Çeşitleme	44
Şekil 94. 7/8 No:3 3. Çeşitleme	44
Şekil 95. 7/8 No:3 4. Çeşitleme	44
Şekil 96. 7/8 No:3 5. Çeşitleme	44
Şekil 97. 7/8 No:3 6. Çeşitleme	44
Şekil 98. 7/8 No:3 7. Çeşitleme	45
Şekil 99. 5/8 No:1 Tema.....	45
Şekil 100. 5/8 No:1 1. Çeşitleme	45

Şekil 101. 5/8 No:1 2. Çeşitleme	46
Şekil 102. 5/8 No:1 3. Çeşitleme	46
Şekil 103. 5/8 No:1 4. Çeşitleme	46
Şekil 104. 5/8 No:1 5. Çeşitleme	46
Şekil 105. 5/8 No:1 6. Çeşitleme	47
Şekil 106. 5/8 No:1 7. Çeşitleme	47
Şekil 107. 5/8 No:2 Tema	47
Şekil 108. 5/8 No:2 1. Çeşitleme	48
Şekil 109. 5/8 No:2 2. Çeşitleme	48
Şekil 110. 5/8 No:2 3. Çeşitleme	48
Şekil 111. 5/8 No:2 4. Çeşitleme	48
Şekil 112. 5/8 No:2 5. Çeşitleme	49
Şekil 113. 5/8 No:2 6. Çeşitleme	49
Şekil 114. 5/8 No:2 7. Çeşitleme	49
Şekil 115. Örnek Türkü No:1	54
Şekil 116. Örnek Türkü No:2	54

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde müzikte ölçü ve zaman kavramları çerçevesinde temel bilgiler ve Türk müziğinde usullerin genel tanımlarına yer verilmiştir. Ardından çalışmanın hedefinde yer alan Güzel Sanatlar Lisesi programında piyano eğitiminin genel amaçlarına ve müzikte etüt kavramının kısaca tanımına yer verilmiştir.

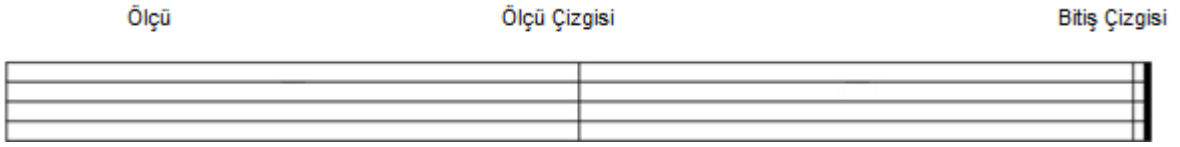
Müzikte Zaman

Müzik ile zaman arasında temel bir ilişki vardır. Müzisyenler bir müzik cümlesi oluştururken, notaları yüksekliklerine göre (frekans) kompoze ederlerken aynı zamanda notaları farklı değerlerde kullanarak süreleri arasında da farklı kombinasyonlar kurarlar. Nota değerlerindeki bu farklılık “bir notanın diğer notalara göre uzunluğu” olarak ifade edilebilir. Notalar tek başlarına bir değer belirtmese de diğer notalar ile aralarındaki süre farklılıklarına göre değer kazanırlar. Örneğin; dörtlük nota bir saniyelik bir zaman değerindeyse ikilik nota iki saniye, sekizlik nota ise yarım saniyede seslendirilecek demektir. (Saygun. 1971)

Ritim ve Ölçü Kavramı

Ritim, ezgi ve armoni ile birlikte müziği oluşturan üç temel öğeden biridir. (Hacıyev, 2012.) ritmi, “*müzikte ses değerlerinin mantıklı ve örgütlü sıralanması*” olarak tanımlar.

Kuvvetli ve zayıf zamanlar, tıpkı nabız gibi periyodik olarak sıralanırlar. Bu zamanların sıralanışı ile “ölçü” denilen eşit bölümler oluşur. Ölçü, bir müzik parçasının eşit olarak bölünmesidir. Bu eşitlik kuvvetli ve zayıf zamanlar arasındaki ilişki ile belirlenir. Örneğin; iki zamanlı bir parçada kuvvetli vuruştan sonra bir zayıf zaman, üç zamanlı bir parçada kuvvetli zamandan sonra iki tane zayıf zaman gelir. Bu da ölçülerin değerini belirler. Ölçüler birbirlerinden ölçü çizgileri ile ayrılırlar. Ölçü çizgileri, ölçülerin değerlerini belirleyen güçlü zamanlardaki notaların sol tarafından portedeki 5 çizgiyi de kesecek şekilde çizilirler. Ölçü değeri kadar nota yazıldıktan sonra ölçü çizgisi çekilerek yeni ölçüye başlanmış olur.

Şekil 1. Ölçü, ölçü çizgisi ve bitiş çizgisi.

Ölçü Rakamları

Güçlü ve zayıf sıralanışları ile belirlenen ölçü değerleri yazılarak her ölçüde toplam kaç vuruşluk nota olması gerektiği ifade edilir.

Şekil 2. Ölçü rakamları.

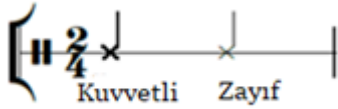
Ölçüler, basit ve bileşik olarak iki gruba ayrılırlar.

Basit Ölçüler

Basit ölçüler; iki, üç ve dört zamanlı ölçülerdir. Basit ölçüler dışındaki ölçüler ise bileşik ölçüler olarak tanımlanırlar.

İki Zamanlılık:

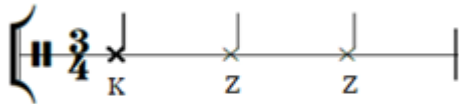
Grup, bir kuvvetli ve bir zayıf zamandan oluşuyorsa her ölçüde iki vuruş var demektir. (Karoly, 2016).

Şekil 3. İki zamanlı basit ölçü

Üç Zamanlılık:

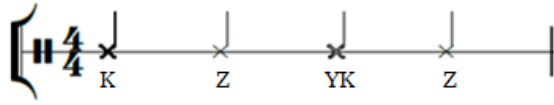
Grup, bir kuvvetli ve iki zayıf zamandan oluşuyorsa her ölçüde üç vuruş var demektir. (Karoly, 2016).

Şekil 4. Üç zamanlı basit ölçü.

Dört Zamanlılık:

Dört Zamanlılıkta iki vuruşlu iki grup yer alır; ama üçüncü vuruştaki vurgu (yarı kuvvetli) birinci vuruştaki vurgudan biraz daha zayıftır. (Karoly, 2016).

Şekil 5. Dört zamanlı basit ölçü.

Bileşik Ölçüler

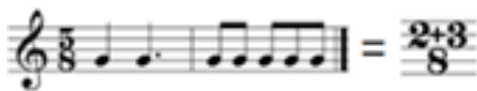
Bileşik ölçüler iki veya üç vuruşun üçe bölünmesiyle meydana gelen ölçülerdir. Bileşik ölçülerden 6/8'lik, iki dörtlük gibi vurulmakla beraber her vuruş üçe bölünerek noktalı dörtlüğe veya üç adet 8'liğe eşit olur. 9/8'lik, üç dörtlük gibi sayılarak her vuruşu 3/8'liğe; 12/8'lik dört dörtlük gibi sayılarak her vuruşu üç adet 8'liğe bölünür. (Feridunoğlu, 2004)

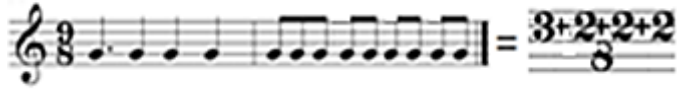
Şekil 6. Bileşik ölçüler.

Aksak Ölçüler

Aksak ölçüler iki ve üç zamanın bir arada kullanıldığı 5/8, 7/8 gibi ölçülerdir. *Orta ve Doğru Avrupa ile Asya'da, örneğin Bulgaristan, Macaristan ile Rusya'daki halk müziklerinde sıkça rastlanır.* (Karoly, 2016)

Şekil 7. 5/8'lik aksak ölçü.

Şekil 8. 9/8'lik aksak ölçü.

Daloğlu (1989) tarafından yapılan çalışmada aksak ritimler, tarihsel boyutu ile ele alınarak hem kökeni hem de aksak ritimlerin kullanıldığı coğrafyalar üzerine çeşitli tespitler yapıldığı görülmüştür. Araştırmacı, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mûsıkî Bölümü Hocası Gültekin Oransay'ın bu konuyla ilgili görüşlerini ifade ettiği ders notalarını aktarmıştır. Daloğlu, Oransay'ın her ne kadar aksak ritimlerin yalnızca Türk etkisiyle ortaya çıktığı sanılıyorsa da dünyanın hemen her yerinde görüldüğünü, Çaykovski, Brahms gibi bestecilerin eserlerinde görebilmenin mümkün olduğunu belirttiğini aktarmıştır. Daloğlu ayrıca, Kurt-Ursula Reinhard ve Kemal İlerici'nin birbirlerine mektupla ilettikleri görüşlerine yer vermiştir. Daloğlu, Reinhard ve İlerici'nin hem ritmin isminin "aksak" olmasından hem de Türk hâkimiyeti altındaki bölgelerde görülmesini vurgulayan, yalnızca Türk etkisiyle var olduğu iddia edildiği bu konudaki görüşlerini çelişkili ve bilimsel temelden uzak olarak değerlendirmiştir. Bu görüşünü desteklemek için Reinhard'ın; aksak usullerin Orta Asya Türklerinde görüldüğünü sanmıyor olduğunu fakat Anadolu'ya yerleşmiş Türkmenler ve Yörüklerin karmaşık yapıdaki bu tartımları kullandıklarını, Karadeniz bölgesindeki ve İstanbul'daki aksak ritimlerin Greklerden alındığını belirttiği çelişkili olarak tanımladığı bölümleri çalışmasına aynen aktarmıştır. Yazar, aktardığı görüşlerden edindiği izlenimlerin sonuçlarını ise şöyle açıklamıştır:

1-) Aksak tartımlar, aşağı yukarı dünyanın her tarafında çeşitli halk ve sanat müziklerinde kullanılmaktadır.

2-) Aksak tartımların en yoğun ve çeşitli olarak kullanıldığı topraklar Türkiye ve Balkanlardır.

3-) Batılı araştırmacıların (Kurt-Ursula Reinhard, Eugene Borel, Wouter Swets, vd.) Türk usullerini ve genelde Türk musikilerinin kuramsal temellerini eski Grek ve Bizans musikileri kuramlarına dayamak çabalarının geçmişte olduğu gibi hiçbir bilimsel- mantıksal tarafı yoktur. (Daloğlu. 1989. s.8)

Dünya ve Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Bestecilerinden Aksak Ritimli Eserler

Akın'a göre; (1998,s:77) *Aksak ritim kullanımı özellikle 20. yüzyıl impresionist çağ ile evrensel müzikte kullanılmaya az da olsa başlanılmıştır. Fransızların ünlü bestecileri M. Ravel ve C.A. Debussy piano için besteledikleri bazı eserlerinde Aksak ritim kullanmışlardır. Avrupa kıtasında ispanya'da İ. Albeniz, Bulgaristan'da Vladiguerov, Macar P. Kadosa ve B. Bartok aksak ritim kullanarak eserler yazmışlardır. Rus besteetlerden A. Scriabin, D. Shostokovich, S. Prokofiev, Amerikalı besteciler E. Carter, S. Adler, W. Piston'da kimi piano parçalarını aksak ritimli olarak bestelemişlerdir.*

Ülkemizde ise, Çağdaş çok sesli Türk müziğinde A. A. Saygun, C. Reşit Rey, U. Cemal Erkin, N. Kazım Akses, Muammer Sun, Yavuz Durak, M. Serkan Umuzdaş gibi besteciler etüt, eserler yazmışlar; ayrıca aksak ritimli halk müziği eserlerini piyano için düzenleyerek piyano repertuarına kazandırmışlardır.

Yukarıda kısaca, aksak ritim uygulamalarına serlerinde yer veren besteciler kısaca ifade edilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede şimdi ise, genel olarak Türk müziğinde usul kavramı üzerinde kısaca durulmaya çalışılacaktır.

Türk Müziğinde Usul

Vuruşların kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka muhtelif kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar halindeki sayı ve vuruş gruplarına usul denir. Türk müziğinde usuller; basit ve bileşik (mürekkebe) usuller olmak üzere ikiye ayrılır. İki ve üç zamanlı ölçüler basit, dört zamandan başlayarak bütün Türk musikisi usulleri bileşik usuller olarak adlandırılır. (Özkan,2015)

Usuller, zamanları bakımından ikiye ayrılır:

1- Küçük Usuller: 15 zamanlıya kadar olan zamanlardır. Bu gruba 15 zamanlı da dâhildir.

2- Büyük Usuller: 15 zamanlıdan fazla olanlardır.

Küçük usuller 26 tanedir ve aşağıdaki tabloda usullerin isimleri, zamanları ve kaç vuruş oldukları belirtilmiştir. (Say. 1992 s.1229.)

Tablo 1

Büyük ve küçük usuller.

Usul Adı	Zamanı	Kaç Vuruşlu Olduğu
NîmSofyan	2	2
Semai	3	3
Sofyan	4	3
Türk Aksağı	5	3
Yürük Semai	6	5
Sengin Semai	6	5
Devri Hindî	7	5
Devri Tûran	7	3
Dûyek	8	5
Musemmen	8	3
Aksak	9	6
Evfer	9	6
Raks Aksağı	9	4
Oynak	9	6
Aksak Semai	10	6
Lenk Fahte	10	6
Cengi Harbi	10	10
Tek Vuruş	11	6
Frenkçin	12	10
Nîm Çember	12	7
İkiz Aksak	12	8
NîmEvsat	13	6
Şarkı Devri Revânı	13	9-10
Bektaşî Devri Revânı	13	9
Devri Revân	14	6
Raksan	15	10

Îkâ (Düzüm) ve Darb

Sözlükte “yapma, yaptırma, meydana getirme, oluşturma” anlamlarına gelen kelime, bir musiki terimi olarak batı müziğindeki “ritim” karşılığında kullanılmıştır. Türk musikisinin nağmeyle (melodi) beraber iki ana unsurunu teşkil eder. Günümüz Türk musikisi terminolojisinde genellikle düzüm yanında az da olsa tartım kelimesiyle de ifade edilmektedir. “Zaman içinde uygunluk” olarak özetlenebilen îkâ, “zamanın muntazam nispetler içinde müddetlere ayrılması”

veya “zamanın muntazam nispetli müddetlerinden düzenlenmiş vuruş takımları” diye tanımlanabilir. (Özkan. TDV. 2000)

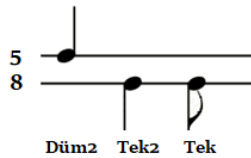
Herhangi bir yere elimizle birincileri kuvvetli vurulmak şartıyla 1, 2, 3- 1, 2, 3- 1, 2, 3 diye vursak bunu dinleyen müzikal kulağa sahip birisi, üçerli gruplar vurduğumuzu hemen fark eder. Çünkü zaman içindeki uygunluk birbirini muntazam aralıklarla takip eden kuvvetli vuruşların gelmesiyle sağlanmış olur. (Özkan 2015)

Türk musikisinde usuller; sağ ve sol elleri, sağ ve sol dizlere vurmakla uygulanır. Vurulan her parçaya **darb** denildiği gibi, her vuruşun ayrıca ismi vardır. Yani bu vuruşlar birtakım kelimelerle ifade edilirler. Eski lisanda **düm** “kuvvetli”, **tek** ise “sakin” anlamında kullanılan Türkçe kelimelerdir. Bundan dolayı genellikle usullerin kuvvetli zamanına düm ve zayıf zamanına ise tek heceleri getirilmiştir. (Özkan 2015)

Aksak Usuller

5 Zamanlı Usuller;

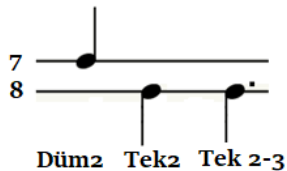
Türk Aksağı Usulü: Bir Nîm Sofyana bir Semai eklenmesinden oluşur (2+3=5)

Şekil 9. Türk aksağı usulü.

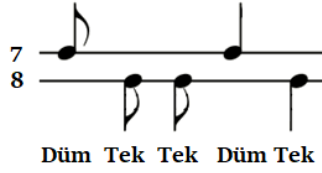
7 Zamanlı Usuller

1- Devr-i Turan: Bir Sofyan ve bir Semaiden oluşur. (4+3=7)

Şekil 10. Devr-i turan usulü.

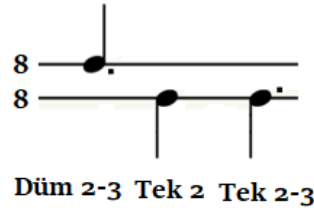
2- Devr-i Hindî: Bir Semai ve bir Sofyandan oluşur. (3+4=7)

Şekil 11. Devr-i hindi usulü.

8 Zamanlı Usuller

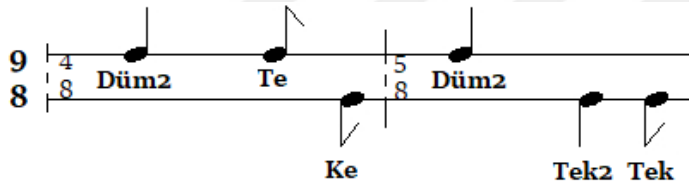
Müsemmen: Bir semai ve bir Türk aksağından oluşur. (3+5=8)

Şekil 12. Müsemmen usulü.

9 Zamanlı Usuller

Aksak Usulü: Bir Sofyan ve bir Türk aksağından meydana gelir. (4+5=9)

Şekil 13. Aksak usulü.

Yukarıda Türk müziğinde usuller konusunda kısaca bilgi verilmeye çalışılmıştır. Hazırlanan bu çalışmanın hedef kitlesi Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri olup, programda yer alan piyano derslerinde kullanılmak üzere aksak ölçülerde piyano etütleri oluşturularak, bu dersi yürüten öğretmenlerin de görüşlerinden yararlanarak çalışmanın son hali verilmeye çalışılacaktır.

Bu çerçevede, çalışmanın bu bölümünde kısaca Güzel Sanatlar Lisesi piyano dersi amaç ve uygulamalarından bahsedilecektir.

Güzel Sanatlar Liselerinde Verilen Piyano Eğitimi

Güzel Sanatlar Liselerinde Verilen Piyano Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları

Piyano Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ile Türk Millî Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Bu programla öğrencinin;

1. Piyano eğitiminin temel becerilerini edinmesi,
2. Piyano ile ilgili teknik terminolojiyi doğru ve yerinde kullanması,
3. Piyano eğitimi sürecinde karşılaşılabilecek temel veya orta düzey seslendirme tekniklerini kavraması ve uygulaması,
4. Temel nüans terimlerini kavraması ve uygulaması,
5. Farklı ölçü biçimlerini kavraması ve kullanması,
6. Temel artikülasyon ve süsleme terimlerini kavraması ve kullanması,
7. Eserleri dönem özelliklerine uygun seslendirmesi,
8. Eserleri müzikal duyarlılıkla seslendirmesi,
9. Türk ve dünya müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturması,
10. Bireysel çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmesi amaçlanmaktadır. (MEB, 2016)

Yukarıda genel olarak piyano dersleri sonunda öğrencide olması beklenen kazanımlar özetlenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede, Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) piyano metotlarında yer alan eserler incelenerek, içerikte yer alan aksak ritimli eserlerin neler olduğu özetlenmeye çalışılacaktır.

GSL Piyano Ders Kitaplarında Aksak Ritimler ile Yazılmış Eser ve Etütler

Tablo 2

GSL piyano ders kitaplarında aksak ritimler ile yazılmış eser ve etütler

Sınıf	Sayfa No	Eser İsmi	Besteci	Ölçü
9. Sınıf	-	-	-	-
10. Sınıf	23	Divane Aşık Gibi	Anonim	5/8
	54	Kürdi Şarkı	Bariş Rodoplu	5/8
11. Sınıf	21	Karadeniz	Erdal Tuğcular	7/8
	22	Bana Bir aşk Masalından	Söz-Müzik:Erol Sayın	8/8
		Şarkılar Söyle	Düzenleme: Bariş Rodoplu	
	67	8. Parça	İlteriş Sun	5/8
12. Sınıf	-	-	-	-

Etüt

Etütler; çalışarak ve araştırarak bir çalgı (ya da ses) üzerinde güçlülüğü arttırmak ve tekniği geliştirmek amacıyla (gam, arpej, çift ses, akor, oktav, tril, legato, staccato vb.) belli bir konu ele alınarak yazılmış parçalardır. (Cangal. 2004)

İlk kez, XVIII. yüzyılda çalgıların gelişmesine bağlı olarak bestelenen, icrası güç pasajları hazırlayıcı teknik alıştırmaya parçalarına etüt adı verilirdi. Bach envantionları öğrencilerin tekniğini geliştirici çalışmalar olarak bestelemiştir. M. Clementi, Gradus ad Parnassum, Cramer, C. Czerny'nin piyano etütlerinden sonra bu kavram genişleyerek Chopin'le birlikte enstrümanın güçlüklerini sergileyen parlak konser parçaları oldu. Piyanoda Chopin. Debussy, Scriabin, Rahmaninov ve Liszt etütlerinin yanı sıra Paganini'nin keman, Popper'in viyolonsel etütleri ile her çalgıda konser etüdü kavramı gelişti. (Feridunoğlu.2004)

Bununla birlikte terim olarak 18. yüzyılın sonlarında Cramer ve Clementi tarafından kullanılmıştır. Etüdün belirli bir biçimi yoktur. İki ya da üç bölmeli lied biçiminde olabileceği gibi, daha az görülmekle birlikte rondo biçiminde de olabilir. (Hodier. 2016)

Problem Durumu

GSL'deki piyano eğitimcilerinin ve piyano dersi alan öğrencilerin; aksak ritimli eser çalıp çalmadıkları, aksak ritimli eserlerin öğrencilerin piyano çalma becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığı, piyano eğitim programının aksak ritimli eserlerin öğretilmesi bakımından kullanılabilirliği, öğrencilerin piyano derslerinde aksak ritimli eserlere karşı tutumları ve araştırmacı tarafından yazılan etüt ve alıştırmalarının kullanılabilirliği bu çalışmanın başlıca konusudur.

Araştırma Problemi

Bu çalışmanın problem cümlesi: "GSL piyano öğretmenlerinin aksak ritimli etüt ve eserlerin piyano derslerinde kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?" olarak belirlenmiş olup aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranacaktır.

Alt problemler:

- 1- GSL piyano derslerinde aksak ritimli eser ve etütlerin kullanım durumu nedir?
- 2- GSL piyano ders kitaplarında aksak ritimli eser ve etüt sayısı nicelik ve nitelik olarak yeterli midir?
- 3- GSL piyano öğretmenleri, derslerinde hangi aksak ritimli eser ve etütleri kullanmaktadır?
- 4- GSL piyano öğretmenlerinin derslerinde aksak ritim ve etütleri kullanırken yaşadığı zorluklar nelerdir?
- 5- GSL piyano öğretmenlerinin başlangıç düzeyinde etütlerle ilgili görüşleri nelerdir?
- 6- Araştırmacı tarafından yazılan etüt ve alıştırmaların niteliği ve kullanılabilirliği ile ilgili uzman görüşleri nelerdir?

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Özellikle Türk beşlerinden başlayarak çağdaş çok sesli Türk müziği bestecileri kendi müziğimizin makam, usul gibi karakteristik özelliklerini kullanarak eserler yazmışlardır. Hem müzik eğitiminde hem de çağdaş çok sesli Türk müziği repertuarında Türk müziği özellikleri taşıyan, evrensel bir üsluba ve icra edilebilirliğe sahip eserlerin yazılması, seslendirilmesi, müziğimizin dünya müziği

içerisindeki farklılıklarını ortaya koyması açısından oldukça önem taşımaktadır. Son yıllarda müzik eğitim programlarında Türk müziği uygulama örnekleri artmış görünmekle birlikte, bu alanda eğitim materyallerine artan bir ihtiyaç olduğu bilinen bir gerçekliktir. Birçok eğitimci ve besteci bu alana katkı sunan çalışmalar yapmaktadır. Ancak birçok çalışmada bu alandaki ihtiyacın günden güne arttığı belirtilmektedir. (Köse 2002, Akın 1998, Karahan 2004) Ayrıca, Türk piyano edebiyatında aksak ritim kullanılmış eserler, daha çok eğitim sürecini tamamlamış, formasyonunu belli bir düzeyde almış sanatçıların icra edebileceği düzeyde olduğu ifade edilmektedir.(Akın, 2002).

Mesleki müzik eğitimi veren bütün kurumlarda piyano eğitimi ortak çalgı olarak belirlenmiştir, aynı zamanda teorik dersler de piyano ile uygulamalı olarak öğretilmektedir. Piyanonun evrensel değeri ve müzik eğitimindeki önemi düşünüldüğünde piyano eğitiminde Türk müziği makam, usul, form özelliklerini yansıtan ve öğreten kaynakların eksik olduğu birçok yazar tarafından da belirtilmektedir. (Köse 2002, Akın 1998. Çiçek 2016. Karahan 2004.)

Bu çalışmada, GSL başlangıç düzeyi piyano eğitiminde Türk müziğinin karakteristik özelliklerinden biri olan aksak ritimlerin kullanım durumu tespit edilerek, aksak ritimli eser ve etütlerin sayısının artırılması, kavratılması, çaldırılması, sevdirmesi durumlarına dair olarak yeni örneklerin oluşturulması hedeflenmiştir.

Sayıtlılar

Bu çalışmada;

1. Kullanılan açık ve kapalı uçlu sorular ile alınan uzman görüşlerinin yerinde ve yeterli olduğu,
2. Çalışmada seçilen örneklemin evreni temsil ettiği,
3. Çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının, veri toplamada ve yorumlamada yeterli olduğu, kabul edilmektedir.

Sınırlılıklar

Çalışmada nitel olarak veri toplanan bölüm, 2019-2020 eğitim- öğretim yılında Van ili evrenini temsil ettiği düşünülen 4 piyano öğretmeni ile sınırlıdır.

Tanımlar

Ritim: Müzikal sesleri belli bir zaman ölçüsüne uygun gruplandırma, yerleştirme. (Aktüze. 2010. s.516.)

Etüt: Çalışarak ve araştırarak bir çalgı (ya da ses) üzerinde güçlülüğü arttırmak ve tekniği geliştirmek amacıyla (gam, arpej, çift ses, akor, oktav, tril, legato, staccato vb.) belli bir konu ele alınarak yazılmış parçalardır. (Cangal. 2004)

Aksak Ritim: İkişerli ve üçerli bölünmelere bağlı vuruşların bu bölümler arasındaki farkı belirten süre değerlerinin hızı değişmemek koşuluyla karıştırılmasından oluşan ritim çeşidine verilen addır. (Aktüze. 2010. s. 13)

Alberti Bas: Bir melodiye kırık akorlarla, yani akorun arpejiyle eşlik etmek. Adını İtalyan besteci Domenico Alberti'den alır. Daha çok klavye müziğinde rastlanır. (Say. 1992. s.42.)

Bölüm 2

Çalışmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Çağdaş Çok Sesli Türk Müziği Bestecilerinin Piyano Eserlerinde Aksak Ritimlerin Kullanımı ve Piyanoda Aksak Ritimli Eserlerin Çalınma ve Problem Durumları ile İlgili Araştırmalar

Köse (2002) çalışmasında, aksak ritimlerin kaynağını araştırmıştır. Yazar, halk müziği ve geleneksel Türk müziğinde kullanılan aksak ritimleri belirtmiştir. Ayrıca yazar, 1923'ten bu yana Türk bestecilerimizin aksak ritim kullanarak besteledikleri eserleri incelemiştir. İnceleme sonucunda yazılan eserlerin çoğunun ileri düzeyde olduğu tespit edilerek, piyanoya yeni başlayan öğrenciler için eğitim amaçlı olarak kullanılabilir parçalara ihtiyaç olduğu saptaması yapılmıştır.

Türk Piyano Edebiyatında Aksak Ritimlerin Kullanımı konulu çalışmasında Akın (1998) ritim ve aksak ritim incelemiş, Türk müziğindeki kullanım çeşitliliği açısından halk müziği ve geleneksel Türk müziği formlarındaki aksak ritimleri belirlemiştir. Cumhuriyetin ilanı ile başlayıp günümüze kadar gelen süreç içerisinde çok sesli müzik tekniği kullanılarak besteleyen bestecilerimizin piyano eserleri arasından aksak ritimli olanları belirtmiştir. Yazar tarafından aksak ritimlerin kullanımların yaygınlaştırılması için geçmiş kuşaklardan günümüze geldiği gibi gelecek kuşaklara kalabilmesi için bilimsellik kazanabilmesi düşünülerek bir metoda ihtiyaç duyulduğu saptaması yapılmıştır.

Çiçek (2016), Güzel sanatlar liselerinde piyano derslerinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunduğu çalışmasında şunları ifade etmektedir: Çizelge 3.3.4'de GSL'de piyano dersinde çağdaş Türk müziği eserlerinin çalınma durumuna; % 61,5 gibi büyük bir oranda "hayır" seçeneğinin, %28,3 "kısmen" ve %10,2 gibi çok az bir oranda da "evet" seçeneğinin işaretlendiği görülmektedir. Buna göre; GSL'de piyano dersinde çağdaş Türk müziği eserlerine çok az yer verildiği söylenebilir. Bu durum, hem kendi kültürümüzdeki eserlerin gelecek kuşaklara aktarılamaması, hem de Türk müziğinde kullanılan aksak ritimlerin öğrencilere kazandırılmaması açısından önemli bir sorun olarak göze çarpmaktadır. (s.49)

Karahan (2004) çalışmasında, "Piyano öğretimi sürecinde kullanılan Klasik Batı Müziği piyano etütlerinde aksak ölçülü etütler bulunmamaktadır. Fakat aksak

ölçüler çağdaş Türk müziği eserlerinde kullanılmaktadır. Bu durum piyano eğitimi açısından bir ihtiyacı doğurmaktadır. Piyano öğretim elemanları bu ihtiyacı yukarıda belirttikleri oldukça seçeneği ile belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısının tartım problemi yaşamalarının en önemli nedenlerinden biri aksak ölçülü etüt çalışmalarının bulunmaması yani öğrencilerin piyano eğitimi sürecinde aksak ölçüler ile bildikleri tartımsal kalıpları kullanmamış olmalarıdır. Bu durum, öğrencilerin bu ölçülerde yazılmış eserlerde problem yaşamalarına neden olmaktadır. Öğrencilerin aksak ölçüsüz çağdaş Türk müziği eserlerinde aksak ölçülü eserlere göre daha az problemle karşılaşmaları piyano eğitimi sürecinde kullanılan Klasik Batı Müziği etütlerinde aksak ölçülerin kullanılmamasıyla örtüşmektedir. Bu durum piyano eğitimi sürecinde aksak ölçülü etüt çalışmalarına ihtiyaç olduğunun açık bir göstergesidir.”

Ünal (2020) aksak tartımlar ve modalite kullanılarak hazırladığı dikte metodu önerisinde, müzik alanında eğitim veren kurumlardaki solfej derslerini incelemiştir. Solfej derslerinin içerikleri kurgulanırken geleneksel müzik kültürümüz unsurlarına yeterince ağırlık verilmediği ve dolayısıyla da bu alanda eğitim gören öğrencilerin meslek yaşamlarında çağdaş Türk müziği literatürüne eser kazandırmış olan bestecilerin eserlerini seslendirirken, kendi müzik kültürüne ait öğelerin bilgilerinden yoksun kalmış olduklarından yaşadıkları zorlukları gözlemlemiştir. Çalışmasının başka bir hedefinin de öğrencilere çağdaş Türk bestecilerini tanıtmak ve Türk müziğini içselleştirmelerine olanak sağlayarak bu sürece katkıda bulunmak olarak açıklamıştır. Hem bu sebepten hem de bu alandaki dikte metodu eksikliğini gidermek adına çalışmalar yapacak eğitimcilere ve araştırmacılara bir örnek oluşturmak amacıyla aksak ritimlerden oluşturulmuş bir dikte metodu hazırlamıştır.

Duran (2018) çalışmasında, ülkemiz konservatuvarlarında ve müzik okullarında uygulanan solfej eğitiminin içeriğini inceleyerek, kendi kültürümüzü temsil eden birçok unsurun yer almadığı ya da üzerine düşülmediğini gözlemlemiştir. Özellikle, ritmik özelliğimizi temsil eden aksak tartımların yokluğuna dikkat çekmiştir. Bu noktadan hareketle, aksak tartımlar üzerine bir solfej metodu oluşturmuştur. Çağdaş Türk müziği bestecilerinin eserlerini solfej eğitimi ile birleştirerek öğrencilere hem çağdaş Türk müziği literatürümüzü tanıtmak, bunu erken yaşta sevdirmek, hem de solfej eğitimi ile Türk bestecilerinin eserlerini buluşturmanın, öğrencide kulak aşinalığı kazandırabileceği; sevmesine

imkân tanıyacağını düşünmektedir. Duran, çalışmasını oluşturulmak istenen solfej dağarcığının başlangıcı olarak nitelemektedir.

Topaloğlu (2019) çalışmasını, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel eğitiminde aksak usullü Türk halk müziği eser veya etütlerin kullanım durumlarını ortaya koymak ve viyolonsel için düzenlenmiş aksak usullü türkülerin seslendirilmesine yönelik verilen eğitimin, öğrencilerin teknik, müzikal ve genel seslendirme performansına olan etkilerinin belirlenmesi amacıyla hazırlamıştır. Araştırma sonucunda, viyolonsel eğitiminde kullanılan aksak usullü Türk halk müziği kaynaklarının (eser veya etüt) sayısal olarak yetersiz olduğu, kısıtlı sayıda olan mevcut repertuarın öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı ve bu kaynakların sayısının artırılması gerektiği ortaya konulmuştur. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda, deneysel işlemin öğrencilerin çoğunluğunda aksak usullü türkeleri seslendirmeye yönelik motivasyon artışı sağladığı, müzikaliteyi geliştirdiği, teknik gelişime olumlu katkılar sağladığı ve teknik katkılarının sırasıyla pozisyon geçişi, temiz ses basma, yay hâkimiyeti olduğu yönünde sonuçlara da ulaşmıştır.

Bölüm 3

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın yöntemi ele alınmaktadır. Araştırma deseni, evren ve örneklem, veri toplama yöntemleri, veri toplama araçları ve bunların geliştirilme süreci, veri toplama süreci, çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği ve veri çözümleme teknikleri ayrıntıları ile açıklanmaktadır.

Sosyal bilimlerde araştırma yapmanın birçok yolu bulunmaktadır. Araştırmada cevap aranan sorular, araştırmacının konusu üzerindeki kontrolü ve konunun odak noktasının ne olduğuna bağlı olarak bu yollardan uygun olanlarının kullanımı söz konusu olmaktadır (Yin,1994). Bu çalışmanın sorularına ve odak noktasına uygun olması nedeniyle nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiğin araştırma olarak tanımlanabilir (Demirbaş, 2015). Diğer bir deyişle bu yöntem, kavram oluşturmayı temel alan bir anlayışla, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırma yaklaşımının bir takım özelliklerini Bogdan ve Bilken (1992) şu şekilde ifade etmiştir:

- Nitel araştırmalarda veriler doğal ortam içerisinde gözlemlenerek elde edilir. Bu gözlemlerde temel araç araştırmacıdır.
- Nitel araştırmalar betimsel özellikler taşır, sayılardan çok resim ve sözcükler yoluyla veri toplanır. Veriler görüşme notlarını, fotoğrafları, videoları, kişisel dokümanları ve diğer kayıtları içerir.
- Nitel araştırma sürecinde araştırmacılar topladıkları verileri çözümleyerek bilgi elde etme eğiliminde olurlar.

Van evreninde görev yapan piyano eğitimcilerinin çalışma kapsamında GSL'lerde piyano derslerinde kullanılmak üzere geliştirilen etütler ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi, araştırma problemlerinden birisidir. Nitel araştırmaların amaçlarından birisi de, katılımcıların bakış açılarını ortaya koymaktır (Büyüköztürk vd. 2009). Bu nedenle söz konusu araştırma probleminin yanıtlanmasında nitel araştırmanın uygun olduğu düşünülmektedir.

Piyano eğitimcilerinin, geliştirilen etütlere ilişkin görüşlerinin toplanmasında veri toplama aracı olarak anket kullanılacaktır. Anket, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını, görüşlerini veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan araştırma materyali olarak tanımlanabilir (Akalin, 2018). Ölçülmek istenen özelliğe göre bölümlere ayrılabilen anketler, demografik özelliklerin yanı sıra bir konuya yönelik duygu ve görüşleri belirlemeye yönelik inanç veya kanı soruları içerebilir (Büyüköztürk vd. 2009). Metin (2015)'e göre anketler yardımı ile bir araştırma konusu hakkında bireylerin düşünceleri belirlenirken açık, kapalı veya yarı kapalı uçlu sorulardan yararlanılabilir. Açık uçlu sorular, bireylerin araştırma konusu hakkında düşüncelerini rahatlıkla belirtebileceği, verilecek cevaplar için herhangi bir öngörünün olmadığı ve olası yanıtların belirtilmediği sorulardır. Kapalı uçlu sorular ise, bireylerin bir konuya yönelik sorulan soruya verebileceği olası yanıtları seçenekler şeklinde kendisiyle birlikte sunan sorulardır. Bu yanıtlar evet-hayır, olumlu-olumsuz gibi en az iki seçeneğe olabileceği gibi çoktan seçmeli şekilde de düzenlenebilir.

Piyano eğitimcilerinin araştırma kapsamında geliştirilen etütlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket geliştirilmiştir. Anket geliştirme sürecine ilişkin bilgiler veri toplama araçları başlığı altında detaylı olarak açıklanmıştır.

Bir bilimsel araştırmada veri toplamak amacıyla tasarlanan anketler örneklem grubuna farklı şekillerde uygulanabilir (Metin, 2015). Teknolojideki hızlı gelişimlere bağlı olarak son yıllarda kullanılmaya başlanan yöntemlerden birisi de bilgisayar anketleridir (Büyüköztürk vd. 2009). Akalin'ın (2018) internet anketi olarak tanımladığı yöntemde elde edilen verilerin kalitesinin gözlenmesi konusunda büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketler piyano eğitimcilerine internet yoluyla uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada görüş alınmak üzere belirlenen katılımcılar Van ili Tuşba GSL' de görev yapan ve piyano dersi veren dört öğretmenden oluşmaktadır. İki kadın, İki erkek öğretmenin biri lisans mezunu, ikisi yüksek lisans mezunu ve biri de doktora öğrenimine devam etmektedir. Öğretmenlerin tamamı üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bölümü mezunudur. Ana çalgısı piyano olan iki öğretmen olup

diğerlerinin ana çalgıları keman ve kanundur. Öğretmenlerden biri bulunduğu güzel sanatlar lisesinde görevlendirme olarak çalışmakta iken diğer üçü kadrolu olarak çalışmaktadır. Katılımcılar, öğretmenlikteki görev sürelerine göre; 0-4 yıl arası 1 kişi, 5-9 yıl arası 1 kişi ve 10-14 yıl arası 2 kişi şeklinde bir dağılım göstermektedir. Öğretmenlerden ikisi görev yaptığı okullarda sadece piyano dersi verirken diğer iki öğretmen piyano dışında da çalgı eğitimi vermektedir. Ayrıca bir öğretmen çalgı dersi dışında bir ders daha vermektedir. Öğretmenlerin, aksak ritimlerin piyano eğitiminde kullanımına yönelik yöneltilen sorulara verdiği cevaplar bulgular bölümünde ele alınmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmacı Tarafından Yazılan Etüt - Alıştırmaların Özellikleri ve Örnekler

- GSL'deki piyano eğitimcilerinin ve piyano dersi alan öğrencilerin, aksak ritimli eser çalıp çalmadıkları, aksak ritimli eserlerin öğrencilerin piyano çalma becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığı, piyano eğitim programının aksak ritimli eserlerin öğretilmesi bakımından kullanılabilirliği, öğrencilerin piyano derslerinde aksak ritimli eserlere karşı tutumları ve araştırmacı tarafından yazılan etüt ve alıştırmalarının kullanılabilirliği bu çalışmanın başlıca konusudur.
- Çalışma kapsamında Güzel Sanatlar Liselerinin piyano ders kitapları incelenerek, aksak ritimli etüt ve eserlerin kullanım durumları tespit edilmiştir. İncelemeler sonucunda elde edilen verilerden hareketle eksikliği tespit edilen düzey ve yapıarda örnek etüt ve eserler yazılmıştır.
- Araştırmacı tarafından 5/8, 7/8, 8/8, 9/8'lik aksak ölçülerde etütler hazırlanarak eğitimcilerin görüş ve önerileri doğrultusunda etütlerin zorluk seviyeleri belirlenmiştir. Eğitimcilerin görüş ve önerileri doğrultusunda bu etütlere hazırlık olarak aksak ritimleri açıklayabilecek ve etütlere hazırlık sağlayabilecek alıştırmalar çalışmayı desteklemiştir.
- Etütler basit düzeyde yazılmakla birlikte uzman piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda başlangıç düzey ön alıştırmalarla desteklenmiştir. Daha sonra araştırmacı daha çok bu etüt-alıştırmalara yoğunlaşarak en temel düzeyde etüt-alıştırmalar yazmıştır.

Etüd

No: 1

Fatih Marufoğlu

The image displays the musical score for Etüd No: 1, Op. 599 by Carl Czerny. The score is written for piano and consists of four systems. The first system is marked with a tempo of quarter note = 140. The second system begins with a triplet of eighth notes. The third and fourth systems feature a sequence of eighth notes in the right hand and chords in the left hand. The score is in 12/8 time and the key signature has two flats (B-flat major).

Şekil 14. Etüt no:1

- Alıştırmalar yazılırken GSL piyano eğitimcilerinin en fazla tercih ettiği bestecilerden Carl Czerny'nin Op. 599 ilk birkaç etüdünün genel yapısı temel alınmıştır. Baran'ın(2019), GSL 9. sınıf piyano ders kitabını incelediği çalışmasında katılımcılara yönelttiği "GSL Müzik Alanı 9. Sınıf Piyano ders kitabının dışında farklı kaynaklardan yararlanıyorsanız bu kaynaklar nelerdir?" sorusuna; 50 katılımcıdan 27'sinin, yani yarısından fazlasının, Czerny Op.599 piyano etütleri kitabını kullandıkları sonucu ortaya konulmaktadır.

Ayrıca bu şekilde Czerny'nin düzenli ölçü yapısına sahip etütleri ile aynı zamanda, 2 ve 3 zamanların birlikte kullanıldığı aksak ölçülü etütlerin koştur çalışılması imkânı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Czerny Op:599 etütlerinden birkaç örnek;

Şekil 15. Czerny Op:599 no:11

Şekil 16. Czerny Op:599 no:13

Şekil 17. Czerny Op:599no: 14

- Alıştırmalar aksak ölçülerde, do majör tonunda, iki bölmeli şarkı formunda yazılmıştır.
- Alıştırmalar, sol el 1. oktav do ve sağ el ise ikinci oktav do ile başlanarak her iki el de sol anahtarı üzerinde kullanılmıştır.
- Alıştırmalar, her ölçünün farklı düzümleri kullanılarak çeşitlendirilerek, öğrencinin karşılaşılabileceği ritmik kombinasyonları çalıştırılmak hedeflenmiştir.

Alıştırmaların Yapısı ve Genel Özelliklerine Dair Örnekler ve Açıklamalar

9/8'lik Alıştırmalar

9/8 No:1, Tema: 9/8 ölçüdeki ilk alıştırmanın (No:1) düzümü 2+2+2+3 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu dördüncü vuruşta yer almıştır. Sol el akorları ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) çalarken sağ elde sondaki noktalı dörtlük nota üç 8'li şeklinde yazılmıştır. Alıştırmaların tümü farklı ritmik özellikler kullanılarak bir tema ve temanın 7 çeşitlemesi şeklinde yazılmıştır.

9/8 Aksak Alıştırmalar

No:1

Fatih Marufoğlu

1 3 1 1 2 3 2 4 2 2 3 4 3 5 3 3 4 5

5

9 5 3 5 5 4 3 4 2 4 4 3 2 3 1 3 3 2 1 2 1 2 3 4 3 4

13

Şekil 18. 9/8 No:1- Tema.

9/8 No:1, 1. Çeşitleme: 9/8'likno:1 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 9/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

1 3 1 1 2 3 2 4 2 2 3 4 3 5 3 3 4 5

Şekil 19. 9/8 No:1, 1. Çeşitleme

9/8 No:1, 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 20. 9/8 No:1, 2. Çeşitleme:

9/8 No:1,3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 21. 9/8 No:1. 3. Çeşitleme.

9/8 No:1,4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 22. 9/8 No:1. 4. Çeşitleme:

9/8 No:1, 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 23. 9/8 No:1, 5. Çeşitleme

9/8 No:1, 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 24. 9/8 No:1, 6. Çeşitleme

9/8 No:1, 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 25. 9/8 No:1, 7. Çeşitleme

9/8 No:2, Tema: 9/8 ölçüdeki alıştırmaların düzümü 2+2+3+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu üçüncü vuruşta yer almıştır.

9/8 Aksak Alıştırmalar

No:2

Fatih Marufoğlu

Şekil 26. 9/8 No:2, Tema

9/8 No:2 1. Çeşitleme: 9/8'lik no:2 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 9/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 27. 9/8 No:2, 1. Çeşitleme

9/8 No:2, 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 28. 9/8 No:2, 2. Çeşitleme

9/8 No:2 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dördlük ve noktalı dördlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 29. 9/8 No:2, 3. Çeşitleme

9/8 No:2 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 30. 9/8 No:2, 4. Çeşitleme

9/8 No:2 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4. çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 31. 9/8 No:2, 5. Çeşitleme

9/8 No:2, 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 32. 9/8 No:2, 6. Çeşitleme

9/8 No:2, 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 33. 9/8 No:2, 7. Çeşitleme

9/8 No:3 Tema: Alıştırmanın düzümü 2+3+2+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu ikinci vuruşta yer almıştır.

9/8 Aksak Alıştırmalar

No:3

Fatih Marufoğlu

The image shows two systems of musical notation for a piano piece. The first system is labeled 'Piano' and 'mf' with a tempo marking '♩=120'. It consists of a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a harmonic accompaniment. The second system is labeled 'Pno.' and 'p' and starts with a measure rest of 5. It also consists of a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a harmonic accompaniment.

Şekil 34. 9/8 No:3 Tema

9/8 No:3 1. Çeşitleme: 9/8'lik no:3 alıştırmının temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 9/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

The image shows a system of musical notation for a piano piece. It is labeled 'Piano' and 'mf' with a tempo marking '♩=120'. It consists of a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a harmonic accompaniment.

Şekil 35. 9/8 No:3 1. Çeşitleme

9/8 No:3 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

The image shows a system of musical notation for a piano piece. It is labeled 'Pno.' and 'mf'. It consists of a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a harmonic accompaniment.

Şekil 36. 9/8 No:3 2. Çeşitleme

9/8 No:3 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 37. 9/8 No:3 3. Çeşitleme

9/8 No:3 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 38. 9/8 No:3 4. Çeşitleme

9/8 No:3 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 39. 9/8 No:3 5. Çeşitleme

9/8 No:3 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 40. 9/8 No:3 6. Çeşitleme

9/8 No:3 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar, Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 41. 9/8 No:3 7. Çeşitleme

9/8 No:4 Tema: Alıştırmanın düzümü 3+2+2+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu birinci vuruşta yer almıştır.

9/8 Aksak Alıştırmaları

No:4

Fatih Marufoğlu

Şekil 42. 9/8 No:4 Tema

9/8 No:4 1. Çeşitleme: 9/8'lik no:4 alıştırmının temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 9/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 43. 9/8 No:4 1. Çeşitleme

9/8 No:4 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 44. 9/8 No:4 2. Çeşitleme

9/8 No:4 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 45. 9/8 No:4 3. Çeşitleme

9/8 No:4 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 46. 9/8 No:4 4. Çeşitleme

9/8 No:4 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 47. 9/8 No:4 5. Çeşitleme

9/8 No:4 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 48. 9/8 No:4 6. Çeşitleme

9/8 No:4 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 49. 9/8 No:4 7. Çeşitleme

8/8'lik Alıştırmalar

8/8 No:1 Tema: Alıştırmanın düzümü 3+2+3 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu birinci vuruşta ve son vuruşta yer almıştır.

8/8 lik Aksak Alıştırmalar

No:1

Fatih Marufoğlu

Şekil 50. 8/8 No: 1 Tema

8/8 No:1- 1. Çeşitleme: 8/8'lik no:1 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 8/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 51. 8/8 No:1 1. Çeşitleme

8/8 No:1- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 52. 8/8 No:1 2. Çeşitleme

8/8 No:3- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 53. 8/8 No:1 3. Çeşitleme

8/8 No:1- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 54. 8/8 No:1 4. Çeşitleme

8/8 No:1- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 55. 8/8 No:1 5. Çeşitleme

8/8 No:1- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 56. 8/8 No:1 6. Çeşitleme

8/8 No:1- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 57. 8/8 No:1 7. Çeşitleme

8/8 No:2 Tema: Alıştırmanın düzümü 3+3+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grupları birinci ve ikinci vuruşta yer almıştır.

8/8 lik Aksak Alıştırmalar

no:2

Fatih Marufoğlu

The image shows two systems of musical notation for a piano accompaniment. The first system is labeled 'Piano' and 'mf' with a tempo marking of 120. It consists of a treble clef staff with a melody and a bass clef staff with a harmonic accompaniment. The second system is labeled 'Pno.' and 'p' and starts with a measure rest of 5. It also consists of a treble clef staff with a melody and a bass clef staff with a harmonic accompaniment.

Şekil 58. 8/8 No: Tema

8/8 No:2- 1. Çeşitleme: 8/8'lik no:2 alıştırmının temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 8/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

The image shows a system of musical notation for a piano accompaniment. It consists of a treble clef staff with a melody and a bass clef staff with a harmonic accompaniment. The tempo is marked 'mf'.

Şekil 59. 8/8 No:2 1. Çeşitleme

8/8 No:2- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir

The image shows a system of musical notation for a piano accompaniment. It consists of a treble clef staff with a melody and a bass clef staff with a harmonic accompaniment. The tempo is marked 'mf'.

Şekil 60. 8/8 No:2 2. Çeşitleme

8/8 No:2- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 61. 8/8 No:2 3. Çeşitleme

8/8 No:2- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 62. 8/8 No:2 4. Çeşitleme

8/8 No:2- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 63. 8/8 No:2 5. Çeşitleme

8/8 No:2- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 64. 8/8 No:2 6. Çeşitleme

8/8 No:2- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 65. 8/8 No:2 7. Çeşitleme

8/8 No:3 Tema Alıştırmanın düzüümü 2+3+3 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grupları ikinci ve üçüncü vuruşta yer almıştır.

8/8 lik Aksak Alıştırmalar no:3

Fatih Marufoğlu

Şekil 66. 8/8 No:3 Tema

8/8 No:3- 1. Çeşitleme: 8/8'lik no:2 alıştırmının temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 8/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 67. 8/8 No:3 1. Çeşitleme

8/8 No:3- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 68. 8/8 No:3 2. Çeşitleme

8/8 No:3- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 69. 8/8 No:3 3. Çeşitleme

8/8 No:3- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 70. 8/8 No:3 4. Çeşitleme

8/8 No:3- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 71. 8/8 No:3 5. Çeşitleme

8/8 No:3- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 72. 8/8 No:3 6. Çeşitleme

8/8 No:3- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 73. 8/8 No:3 7. Çeşitleme

7/8'lik Alıştırmalar

7/8 No:1 Tema: Alıştırmanın düzümü 2+2+3 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu son vuruşta yer almıştır.

7/8'lik Alıştırma

No:1

Fatih Marufoğlu

Şekil 74. 7/8 No:1 Tema

7/8 No:1- 1. Çeşitleme: 7/8'lik no:1 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 7/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 75. 7/8 No: 1 1. Çeşitleme

7/8 No:1- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 76. 8/8 No:3 2. Çeşitleme

7/8 No:1- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dördlük ve noktalı dördlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 77. 8/8 No:3 3. Çeşitleme

7/8 No:1- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 78. 8/8 No:3 4. Çeşitleme

7/8 No:1- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 79. 8/8 No:3 5. Çeşitleme

7/8 No:1- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 80. 8/8 No:3 6. Çeşitleme

7/8 No:1- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 81. 8/8 No:3 7. Çeşitleme

7/8'lik Alıştırma No:2 Tema: : Alıştırmanın düzümü 2+3+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu ikinci vuruşta yer almıştır.

7/8'lik Alıştırmalar No:2

Fatih Marufoğlu

The musical score for '7/8'lik Alıştırma No:2 Tema' is presented in two systems. The first system is marked 'Piano' and 'mf' (mezzo-forte) with a tempo of quarter note = 120. The second system is marked 'Pno.' and 'p' (piano). The music features a characteristic 7/8 rhythm with a 2+3+2 pattern.

Şekil 82. 7/8 No:2 Tema

7/8 No:2- 1. Çeşitleme: 7/8'lik no:2 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 7/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

The musical score for '7/8 No:2 1. Çeşitleme' is presented in two systems. The first system is marked 'Pno.' and 'mf' (mezzo-forte). The second system is marked 'Pno.' and 'p' (piano). The music features a characteristic 7/8 rhythm with a 2+3+2 pattern.

Şekil 83. 7/8 No:2 1. Çeşitleme

7/8 No:2- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

The musical score for '7/8 No:2 2. Çeşitleme' is presented in two systems. The first system is marked 'Pno.' and 'p' (piano). The second system is marked 'Pno.' and 'p' (piano). The music features a characteristic 7/8 rhythm with a 2+3+2 pattern.

Şekil 84. 7/8 No:2 2. Çeşitleme

7/8 No:2- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 85. 7/8 No:2 3. Çeşitleme

7/8 No:2- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 86. 7/8 No:2 4. Çeşitleme

7/8 No:2- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 87. 7/8 No:2 5. Çeşitleme

7/8 No:2- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 88. 7/8 No:2 6. Çeşitleme

7/8 No:2- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti basi şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 89. 7/8 No:2 7. Çeşitleme

7/8'lik Alıştırma No:3 Tema: : Alıştırmanın düzümü 3+2+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu birinci vuruşta yer almıştır.

7/8'lik Alıştırmalar

No:3

Fatih Marufoğlu

Şekil 90. 7/8 No:3 Tema

7/8 No:3- 1. Çeşitleme: 7/8'lik No:3 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 7/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 91. 7/8 No:3 1. Çeşitleme

7/8 No:3- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 92. 7/8 No:3 2. Çeşitleme

7/8 No:3- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dörtlük ve noktalı dörtlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 93. 7/8 No:3 3. Çeşitleme

7/8 No:3- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 94. 7/8 No:3 4. Çeşitleme

7/8 No:3- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 95. 7/8 No:3 5. Çeşitleme

7/8 No:3- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 96. 7/8 No:3 6. Çeşitleme

7/8 No:3- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 97. 7/8 No:3 7. Çeşitleme

5/8'lik Alıştırmalar

No:1 Tema: Alıştırmanın düzümü 2+3 şeklindedir. Üçlü 8'lik nota grubu son vuruşta yer almıştır.

5 /8 Alıştırmalar

No:1

Fatih Marufoğlu

Şekil 98. 5/8 No:1 Tema

5/8 No:1- 1. Çeşitleme: 5/8'lik No:1 alıştırmının temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 5/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 99. 5/8 No:1 1. Çeşitleme

5/8 No:1- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 100. 5/8 No:1 2. Çeşitleme

5/8 No:1- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dördlük ve noktalı dördlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 101. 5/8 No:1 3. Çeşitleme

5/8 No:1- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 102. 5/8 No:1 4. Çeşitleme

5/8 No:1- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 103. 5/8 No:1 5. Çeşitleme

5/8 No:1- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 104. 5/8 No:1 6. Çeşitleme

5/8 No:1- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 105. 5/8 No:1 7. Çeşitleme

5/8'lik Alıştırma No:2 Tema: : Alıştırmanın düzümü 3+2 şeklindedir. Üçlü 8'lik ilk vuruşta yer almıştır.

5 /8 Alıştırmalar

no:2

Fatih Marufoğlu

Şekil 106. 5/8 No:2 Tema

5/8 No:2- 1. Çeşitleme: 5/8'lik No:1 alıştırmanın temasında sol el akoru ölçü boyunca (akorda değişim yoksa) devam ederken, 1. çeşitlemede sol elde akorlar 5/8'lik karakteristik aksak ritmi ile hareket etmektedir.

Şekil 107. 5/8 No:2 1. Çeşitleme

5/8 No:2- 2. Çeşitleme: İkinci çeşitlemede sol el temadaki gibi ölçü boyunca uzarken, sağ el sekizlik nota değerleri ile çeşitlendirilmiştir.

Şekil 108. 5/8 No:2 2. Çeşitleme

5/8 No:2- 3. Çeşitleme: Üçüncü çeşitlemede sağ el sekizlik notalarla yazılırken sol el de dördlük ve noktalı dördlük nota şeklinde yazılmıştır.

Şekil 109. 5/8 No:2 3. Çeşitleme

5/8 No:2- 4. Çeşitleme: Dördüncü çeşitlemede sol elde akorlar bölünerek düm ve tek şeklinde yazılmıştır.

Şekil 110. 5/8 No:2 4. Çeşitleme

5/8 No:2- 5. Çeşitleme: Beşinci çeşitlemede sol el 4.çeşitleme ile aynı şekilde yazılırken sağ el sekizlik notalarla çeşitlendirilmiştir.

Şekil 111. 5/8 No:2 5. Çeşitleme

5/8 No:2- 6. Çeşitleme: Altıncı çeşitlemede sol el Alberti bası olarak adlandırılan ve akorların kırılması ile oluşturulmuş şekilde kullanılmıştır.

Şekil 112. 5/8 No:2 6. Çeşitleme

5/8 No:2- 7. Çeşitleme: Yedinci çeşitlemede sol elde akorlar Alberti bası şeklinde yazılırken sağ elde melodi sekizlik notalarla yazılmıştır.

Şekil 113. 5/8 No:2 7. Çeşitleme

Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kapsamında veriler açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket aracılığıyla toplanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin alınması amacıyla araştırma soruları, araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Katılımcılara, kişisel bilgi formu ve yapılandırılmış görüşme formundan oluşan anket uygulanmıştır. Ankette katılımcılara açık ve kapalı uçlu olmak üzere toplam 20 soru yöneltilmiştir. Sorulardan ilk 13 tanesi katılımcıların kişisel bilgilerini, eğitim bilgilerini, GSL' de görev durumlarını tespit etmeye yönelik kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Sonraki 7 soru ise bu çalışmanın temel konusu olan aksak ritimlerin piyano derslerinde kullanım durumlarının tespit edilmesi ve araştırmacı tarafından yazılan etüt ve alıştırmaların

öğretmenler tarafından değerlendirmelerinin alınmasına yöneliktir. Bu 7 soru “araştırma soruları” olarak başlıklandırılmıştır.

Araştırma soruları öğretmenlere açık uçlu olarak yöneltilmiş ve anket formu yönergesinde de belirtilerek herhangi bir karakter sayı sınırlaması olmadan katılımcıların cevaplamaları istenmiştir. Araştırma sorularının ilk ikisi, öğretmenlerin kendi eğitim sürecinde aksak ritimli eser veya etüt çalışıp çalışmadıklarını tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur. 3 ve 4. sorular katılımcıların GSL piyano derslerinde öğrencilerine aksak ritimli eser veya etüt çaldırıp çaldırmadıkları ve eğer çaldırıyorsa karşılaştıkları zorluklar ve bu zorluklara yönelik uyguladıkları yöntemleri, kullandıkları kaynakları yazmaları istenmiştir. 5. soruda GSL piyano ders kitaplarında bulunan aksak ritimli eser ve etütlerin nicelik ve nitelik durumları sorularak durup tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Son iki soruda ise araştırmacı tarafından yazılan etütlerin teknik, seviye, kullanılabilirlik açısından değerlendirmeleri istenmiş ayrıca araştırmacıya varsa önerilerini sunmaları istenmiştir.

Bu sorular biri tez danışmanı olmak üzere 3 uzmana sunularak geçerliliği sağlanmıştır. Anket, öğretmenlere e-mail aracılığıyla gönderilmiş, belirli bir süre verilerek cevaplamaları istenmiştir.

Veri Toplama Araçlarının Geçerliliği ve Güvenirliği

Çalışma kapsamında, iletişim ve kayıt biçimi bakımından yazılı görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan anketler internet anketleri olarak adlandırılan anketlerdir. Asıl çalışmaya başlamadan önce görüşmede kullanılacak soruların ve görüşmecinin pilot çalışmaya tabi tutulması araştırmacının güvenilirliği açısından gereklidir. (Cansız, Aktaş, 2015.) Bu amaçla geliştirilen sorular GSL’de görev yapan 2 piyano öğretmeniyle pilot çalışması yapılmıştır.

Yine araştırmacının güvenilirliği açısından görüşme esnasında kayda alınan verilerin yazıya dökümü esnasında tutarlılık sağlanmalıdır. Bunun için kayıtlar farklı zamanlarda çözümlenerek tutarlılığa bakılmalıdır. (Cansız Aktaş, 2015.) Bu tutarlılığın sağlanabilmesi için öğretmenlerin verdiği cevaplar farklı zamanlarda tekrar yorumlanmıştır.

Görüşmede yer verilen soruların kapsam geçerliliğinin sağlanması son derece önemlidir. Bu nedenle hazırlanan soruların kapsam geçerliliği uzman görüşleri alınarak teyit edilmelidir. (Cansız Aktaş, 2015.) Çalışmada verilerin

toplanması amacıyla anket soruları hazırlanmış ve biri tez danışmanı olmak üzere 3 uzmanın görüşüne sunulmuştur.

Verilerin Analizi

Anket sorularına verilen cevapların analizi nitel yöntemlerle yapılmıştır.

Öğretmenlerin sorulara verdiği cevaplar kategorize edilerek benzerlik ve farklılıkları tespit edilmiş, bulgular bölümünde açıklanmıştır.

Bölüm 4

Bulgular ve Yorum

Bulgular

Piyano eğitiminde aksak ritimlerin kullanımını ve başlangıç düzeyi için geliştirilen etüt ve alıştırımlar ile ilgili Van ilindeki Tuşba GSL'de görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Piyano öğretmenleri P1, P2, P3 ve P4 olarak kodlanmışlardır. Öğretmenlerin, görüşme sorularına verdiği yanıtlar kapsamında elde edilen bulgular aşağıda açıklanmaktadır.

“Öğrenciliğiniz sırasında temel piyano ve/veya ana çalgı piyano derslerinde aksak ritimli eser veya etüt çalıştınız mı?” sorusuna bir öğretmen hayır cevabı verirken üç öğretmen evet cevabı vermiştir. Evet cevabı veren uzmanlardan biri (P4) cevabını şu şekilde detaylandırmıştır.

İlhan Baran ve Muammer Sun'un bazı eserleri, ayrıca Bela Bartok'un Mikrokosmos isimli piyano kitabından da aksak ritimli eser ve etütler çalıştım.

Uzman katılımcının verdiği örnek eserler düzeyinde, araştırmacı tarafından etütler (Örnek: Şekil 15: Etüt no:1) yazılmasına rağmen, aynı zamanda çalışmanın katılımcıları olan dört uzman eğitimcinin önerileri doğrultusunda etütler daha temel seviyeye çekilerek ön alıştırımlar yazılarak desteklenmiştir. Daha sonra araştırmacı 9/8, 8/8, 7/8 ve 5/8'lik aksak ölçülerden oluşan bu alıştırımlara yoğunlaşarak çeşitlemelerle bu eserlere hazırlık ve temel olabilecek çalışmalar kaleme almıştır.

“Öğrenciliğiniz sırasında aksak ritimli eser veya etüt çalıştıysanız, çalışmalarınız sırasında zorlandığınız oluyor muydu?” sorusuna öğretmenlerin farklı açılardan cevap verdiği görülmüştür. Örneğin P1 aksak ritim çalışmalarındaki gelişimini şöyle ifade etmiştir:

Özel çalışma metotları uyguladığımda bu sorunlarla pek karşılaşmıyordum. Mesela sağ el ve sol el ayrı ayrı çalışıp yavaş bir tempoda birleştiriyordum ve iki eli de tam oturtmadan tempoyu hızlandırmıyordum. Tempoyu hızlandıracak düzeye geldiğimde ise kademeli bir şekilde hızlandırıyordum.

Araştırmacı tarafından yazılan temaların tümünde sağ el dörtlük ve sekizlik notalarla hareket ederken sol el ölçü boyunca sabit kalarak sayılmaktadır. Araştırmacı, bu durumda iki eli ayrı ayrı çalışma gereksiniminin ortadan kalkacağını ve aynı zamanda sağ eldeki melodinin daha kolay deşifre edileceğini düşünmektedir. (rnek: Şekil 19: 9/8 No:1 Tema)

Bir diğer ğretmen P4 ise öğrenciliği sırasında aksak ritimli etüt ve alıştırmalar sırasında yaşadığı güçlüğü Şöyle ifade etmiştir:

“İlk zamanlar zorlanmıştım fakat lemelerin geldiği yerleri anlayınca ve elimle Şekil çizdikten sonra zorlanmadım.”

Araştırmacı tarafından yazılan alıştırmaların özellikle 1. eşitlemeleri ile sol eldeki akorlarda noktalı dörtlük notaların kullanıldığı yerlerin, sağ eldeki notalarla aynı değerde olmasının l grubu saymada kolaylık sağlayacağı düşünmektedir. (Şekil 100: 5/8 No:1 1. Çeşitleme)

“Derslerinizde ğrencilerinize aksak ritimli eser/etüt çalışmaları yaptırıyor musunuz?” sorusuna iki ğretmen hayır cevabı verirken diğer iki ğretmen evet cevabı vermiştir. P1 cevabını Şöyle detaylandırmıştır:

“Aksak ritimli bir eser verdiğimde, aksak etüt çalışmaları uyguluyorum. Ama aksak alışmaları Türk müziğinin öğretilmesi için yapılması kanaatindeyim.”

Burada katılımcı P1 etütlerin daha çok Türk müziği motiflerinden ve eserlerinden yararlanarak yazılması gerektiği kanaatini vurgulamıştır. Araştırmacı ilk etütlerini makam dizileri veya aksak ölçülü türkü düzenlemelerini Türk müziği armonisi kullanarak yazmıştır. (Şekil 15: Etüt no:1, Şekil 115: Trk No:1 ve Şekil 116: rnek Trk No:2). Daha sonra hem evrensel etütlerle birlikte çalışılabilmesi ve hem de evrensel literatürde kullanılabilirliğini arttıracağı düşünülerek do majör tonunda ve batı müziği armonisi kullanılarak yazılması uygun görülmüştür. Yine çalışmanın, araştırmacının yazdığı etütleri teknik açıdan değerlendirdiği bölümünde uzman P2: “Sol elde ise do majör olarak işlenen ezgiler öğrencinin bu tonda klavye hkimiyetini sağlayabileceğini düşünmekteyim.” Şeklinde ifade etmesi bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Bugün Ben Bir Güzel Gördüm

Ercişli Emrah
Fatih Marufoğlu

Şekil 114. Örnek Türkü No:1

Horon

Gökte Yıldız Aymısın?

Anonim Türkü
Fatih Marufoğlu

Şekil 115. Örnek Türkü No:2

Derslerinde aksak ritimli etüt ve eser kullanan öğretmenler, tartım ve sağ-sol el senkronu konularında sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Karşılaşılan bu zorluklar karşısında öğretmenlerden biri çözümünü: “Zorlanılan cümleyi (veya ölçü – ölçüler) yavaş tempoda tekrar ettirerek çaldırıyorum.” şeklinde ifade ederken bir diğer öğretmen: “Eserin bonasını yaptırıyorum.” şeklinde çözüm ürettiğini söylemiştir. Derslerinde aksak ritimli etüt ve eser kullanan öğretmenler ders kitaplarına ek olarak, *Azeri ve Türk müziği bestecilerinden oluşan etüt ve eserlerden* ve *Erdal Tuğcular düzenleme ve eserlerinden* faydalandıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı, piyano ders kitaplarındaki aksak ritimli eserlerin ve etütlerin yeterli sayıda olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin üçü piyano kitaplarının içerik olarak da yeterli olmadığını ifade etmiştir. P4, piyano ders kitaplarında yer alan aksak ritimli etüt ve eserlerin nicelik ve nitelikleri yönüyle değerlendirilmesinin istendiği soruya şöyle cevap vermiştir:

“Güzel sanatlar liseleri piyano kitapları, bir piyanist tarafından yüzeysel olarak dahi incelendiğinde göze çarpan bariz hatalar bulunmaktadır. Öncelikle kitaplarda teknikler yeteri kadar açıklanmamış ve tekniklerin kazanımı ile ilgili

uygulanan etütler nicelik ve nitelik bakımından yetersizdir. Aynı zamanda müzikal anlamda da keza yetersizdir.

a) 9. sınıf piyano kitabında makamsal eserler ve etütler bulunmaktadır. Fakat bunlarda aksak ritim kullanılmamıştır.

10. sınıf piyano kitabında yalnızca 1 adet 5/8'lik etüt bulunmaktadır.

11. sınıfta 7/8, 8/8'lik eserler bulunmaktadır.

12. sınıf piyano kitabında ise hiç aksak eser bulunmamaktadır.

Yukarıda yazdığım bilgilerden açıkça anlaşılmaktadır ki var olan aksak eserler çok azdır ve öğrenci 11. sınıfa geçtiğinde piyanoda aksak ritimle yeni tanışmaktadır. Bu sebeple eser ve etütlerin yeterli sayıda olduğunu düşünüyorum.

b) İçerik olarak elbette yetersizdir. Öğrencilerin severek ve eğlenerek çalabileceği daha fazla etüt ve eser olmalıdır. Aynı zamanda aksak ritmin piyanoda anlatımını kolaylaştırıcı içerikler geliştirilmelidir.”

Öğretmenlerin piyano ders kitaplarındaki aksak ritimli etüt ve eserlerin nitelik ve nicelik yönüyle yeterliklerine ilişkin yorumları ve açıklamaları göstermektedir ki, niteliği bakımından derslerde kullanılacak düzeyde eser bulunmadığını düşünmektedirler. Ayrıca öğretmenler ders kitaplarında aksak ritimli etüt ve eserlerin yer alması durumunda derslerinde bunları kullanacaklarını belirtmişlerdir.

GSL piyano öğretmenlerine yöneltilen bir sonraki soruda, çalışma kapsamında geliştiren etüt ve alıştırma çalışmalarının seviye, teknik ve kullanılabilirlik bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin tamamı etüt ve alıştırma çalışmalarının öğrenci seviyesine uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin P1 etüt ve alıştırma çalışmalarının seviyesini şöyle değerlendirmiştir:

Araştırmacı tarafından yazılmış olan etüt ve alıştırma çalışmalar başlangıç düzeyi açısından oldukça kullanışlı olduğunu düşünüyorum. Aksak etüt çalışmalarının özellikle orta seviyelerde yer alması hatta orta seviyelerde bile aksak etüt çalışmalarının nicel olarak yetersiz olduğu sistemimizde başlangıç düzeyinde etüt çalışmalarının olması hem etüt repertuarı açısından hem de ilerleyen zamanlarda verilecek olan aksak eserlere hazırlık açısından oldukça faydalı olduğu kanaatindeyim.

Benzer şekilde P4 etüt ve alıştırımların öğrenci seviyesine uygunluğunu şöyle ifade etmiştir:

Çalışmanın seviyesini GSL'deki öğrenciler olarak baz aldığımızda; piyano çalmaya yeni başlamış GSL öğrencilerine 9. Sınıf 2.döneminin son ayında uygulanabilir. Öğrenci başarı ortalamaları her zaman farklılaşabilir elbette fakat akli başında günlük olarak ortalama 1 saat bile çalışma yapan 9.sınıf öğrencileri, 2. Dönemin son aylarında bu alıştırımları gayet iyi çalabileceğini düşünmekteyim.

Öğretmenler, geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırımların teknik açıdan yeterliliğini: *“Piyano tekniğini geliştirmesi açısından faydalı...”* , *“Teknik açıdan rahat ve kullanışlı...”*, *“çalıştırdığım öğrenciler üzerinde tartımsal ve teknik açıdan faydalı...”* ifadeleri ile olumlu olarak değerlendirmiştir. Ayrıca P2 etüt ve eserlerin teknik yönünü için şu ifadelerle değerlendirmiştir:

Teknik olarak düşünüldüğünde sol elde öğrencileri kadans basma konusunda geliştirebilir. Alıştırmada sıkça kullanılan tam kadans ögesi öğrencinin armonik olarak gelişmesini, kulağının oluşmasını sağlayabilir. Sol elde ise do majör olarak işlenen ezgilerde, öğrencinin bu tonda klavye hakimiyetini sağlayabileceğini düşünmekteyim.

Tüm öğretmenler, geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırımların kullanışlı olduğunu ifade etmişlerdir. P2 bu konuyla ilgili soruyu şöyle cevaplamıştır:

Bu çalışmanın öğrenciler üzerinde uygulanamaması için hiçbir engel yoktur. Öğrenciler bu çalışmayı pratik yaparsa kadans, klavye hâkimiyeti, armonik kulak duyarlılığı ve en önemlisi aksak ritimleri çok kolay bir şekilde anlayacaktır.

Çalışma kapsamında öğretmenlere yöneltilen bir diğer soru da geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırımların uluslararası literatürde kullanılabilirliği ile ilgili olmuştur. Öğretmenler, etüt ve alıştırımların farklı ülkelerde de kullanılabileceğini belirtmiştir.

P2 etüt ve alıştırımların uluslararası kullanılabilirliğini: *“Batı müziğinde bu tarz aksak tartımlı etüt ve alıştırımlar yetersiz olduğu için faydalı olacağını düşünüyorum.”* cümlesiyle ifade etmiştir.

P1, eser ve etüt sayısı artırılması durumunda literatürde kullanılabileceğini ifade etmiştir.

P4 ise cevabını şöyle gerekçelendirmiştir:

Uluslararası literatürde de elbette kullanılabilir. Aksak ritimlerle bir bağı olmayan toplumlara bu usullerin bu şekilde aktarılmasında şahsımca hiçbir sakıncası yoktur ve bu alıştırmalar, onların öğrenmelerini kolaylaştıracaktır.

Çalışmada geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırmalara yönelik sorulan son soruda da öğretmenlerden, araştırmacıya yazdığı etüt ve alıştırmalara katkı sağlayacağını düşündükleri önerilerini yazmaları istenmiştir. Aşağıda her bir öğretmenin araştırmacıya sunduğu öneriler yer almaktadır:

P1:

1. Etütlerin farklı karar seslerinden başlanarak değişik parmak pozisyonlarına da aktarılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

2. Farklı makamlarda farklı çalışmaların hazırlanması, öğrencinin makamlar hakkında bilgisinin artmasını sağlayacaktır.

3. Czerny op. 599 kitabındaki etütlere paralel seviyede etütlerin hazırlanması ve repertuvara alınmasının faydalı olacağı kanaatindeyim.

P3:

Örnek etütler ve eserler çoğaltılabilir.

P2:

Yazılan alıştırmalar ve etütlerin mevcut kaynaklarımızda yeterli olmamasından ötürü tüm sınıf seviyelerine uyarlanmasının faydalı olacağına inanıyorum. Başarılı bir çalışma.

P4:

Uluslararası literatürde kullanılabilirliğini arttırmak için usullerin vurgu yerleri nota üzerinde belirtilebilir.

Farklı tonlarda bu çalışma yapılabilir.

Daha farklı kadanslar kullanılarak bu çalışma geliştirilebilir. Aynı zamanda öğrenciler bu yolla plagal, otantik kadans dışında tam kadans, kırık kadans vb. kadansları öğrenebilir.

Piyano ile dokusu çok fazla kaybolmayacak makamlarda da bu çalışma yapılabilir.(Buselik, nihavent vb.)

Bu noktada katılımcı P1'in, özellikle Carl Czerny Op:599 etütleri ile ilgili önerisi araştırmacıya bir şablon belirleme olanağı sunmuştur. İlgili bölümde ve ilgili çalışmayla da vurgulandığı üzere Czerny etütlerin birçok eğitimci tarafından tercih edildiği de göz önüne alınınca benzer yapıdaki etütlerin kullanışı olacağı düşünölmüş ve etüt- alıştırmalar o şekilde yazılmıştır.

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Aksak ritimler, çağdaş çok sesli Türk müziği bestecileri tarafından da kullanılan Türk müziğinin en karakteristik özelliklerinden birisidir. Birçok besteci, aksak ritimleri küçük-büyük formlarda yazdıkları eserleriyle repertuvara kazandırmışlardır. Fakat bu çalışmanın ilgili bölümlerinde de açıklandığı üzere birçok araştırmacı bu eserlerin seviyesinin temel seviyenin çok üzerinde olduğu ve temel seviyede aksak ritimlerin öğretilmesini kolaylaştıracak etüt ve eserlerin yazılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın alanı olan GSL piyano eğitim repertuarı için yazılmış aksak ritimli etütlerin, piyano öğretmenleri tarafından hem nicelik hem de nitelik açısından yeterli olmadığı ifade edilmektedir. Eğitimciler, ders kitabı dışında bazı kaynakları kullandıklarını belirtse de özellikle başlangıç düzeyinde etütlerin eksikliği vurgulamaktadırlar. Bu çalışma kapsamında, yazılan etüt ve alıştırmalar ifade edilen eksikliğe yönelik olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan bu etüt ve alıştırmalar eğitimciler tarafından değerlendirilmiş ve eğitimcilere yöneltilen sorulara verdikleri cevaplardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Eğitimcilerden bazılarının öğrencilikleri sırasında temel piyano ve/veya ana çalgı piyano derslerinde aksak ritimli eser veya etüt çalıştıkları, çalışmalarını sırasında zorlandıkları noktalar olduğunu ifade etmişlerdir. Ünal (2020) aksak ritimler ve modalite kullanılarak hazırladığı dikte metodu önerisinde yaşanan benzer zorlukları şu şekilde ifade etmektedir: *“Solfej derslerinin içerikleri kurgulanırken geleneksel müzik kültürümüzün unsurlarına yeterince ağırlık verilmediği ve dolayısıyla da bu alanda eğitim gören öğrenciler, meslek yaşamlarında çağdaş Türk müziği literatürüne eser kazandırmış olan bestecilerin eserlerini seslendirirken, kendi müzik kültürüne ait öğelerin bilgilerinden yoksun kalmış oldukları için zorluklar yaşamışlardır.”*

Eğitimcilerin çoğu derslerinde öğrencilerine mümkün oldukça aksak ritimli eser/etüt çalışmaları yaptırdıklarını, özellikle başlangıç düzeyinde kaynak bulmakta sıkıntı çektiklerini ifade etmişlerdir.

Eğitimciler, Güzel Sanatlar Liseleri piyano ders kitaplarında aksak ritimli eserlerin ve etütlerin yeterli sayıda ve içerik olarak da yeterli olmadığını

belirtmişlerdir. Duran (2018) aksak tartımlar üzerine bir solfej metodu oluşturduğu çalışmasında, ülkemiz konservatuvarlarında ve müzik okullarında uygulanan solfej eğitiminin içeriğini inceleyerek, kendi kültürümüzü temsil eden birçok unsurun yer almadığı ya da üzerine düşülmediğini gözlemlemiştir. Özellikle ritmik özelliğimizi temsil eden aksak tartımların yokluğuna dikkat çekmiştir. Duran, bu noktadan hareketle aksak tartımlar üzerine bir solfej metodu oluşturmuştur.

Eğitimcilerin, bu tezin konusu olan ve araştırmacı tarafından piyano için yazılan etüt ve alıştırmalarla ilgili yaptıkları değerlendirmelerde ise şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Eğitimciler etüt ve alıştırmaların seviyesinin, piyanoya yeni başlayan veya piyanoda aksak ölçülü eserlerle ilk kez karşılaşan öğrenciler için uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin tamamı etüt ve alıştırmaların başlangıç seviyesinde olduğu konusunda hemfikirdirler.

Öğretmenler, geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırmaların öğrencilerin piyano tekniğini geliştirmesi açısından faydalı, teknik açıdan rahat olduklarını belirtmişlerdir. İlgili bölümde de ifade edildiği üzere sol el birinci oktav do, sağ el ise ikinci oktav do konumunda kullanılmıştır. Ayrıca her iki el de sol anahtar üzerinde yazılarak okuma kolaylığı sağlanacağı düşünülmüştür.

Tüm öğretmenler, geliştirilen aksak ritimli etüt ve alıştırmaların kullanışlı olduğunu ifade etmişlerdir. Eğitimciler, öğrencilerin bu etüt ve alıştırmalarla aksak ritimleri çok kolay bir şekilde anlayıp çalabilecekleri konusunda hemfikirdirler. Alıştırmaların tema ve çeşitlemeleri yazılırken ritmik kombinasyonları basitten biraz daha karmaşığa doğru yazılarak öğrencinin kolay deşifre edebileceği düşünülmüştür.

Öğretmenler etüt ve alıştırmaların uluslararası literatürde de rahatlıkla kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Ülkemizde var olan biçimiyle aksak ritim uygulamasına uzak olan ülkelerde, piyano eğitimi alan öğrencilerin aksak ritimleri kolaylıkla anlayabileceklerini ifade etmişlerdir. Etüt ve alıştırmaların özellikle Czerny etütlerinden yola çıkılarak yazılmasının uluslararası literatürde kullanılabilirliğini arttıracığı düşünülmektedir.

Araştırmacı eğitimcilerden, yazdığı etüt ve alıştırmalara katkı sağlayacağını düşündükleri önerilerini yazmalarını istemiştir. Eğitimcilerden bazıları ton değişikliği yapılarak farklı parmak pozisyonlarına aktarılmasının faydalı

olabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca örnek etütler ve eserler çoğaltılarak farklı sınıf seviyelerine uyarlanabileceğini belirtmişlerdir. Eğitimciler piyano ile çalışıldığında dokusu çok fazla kaybolmayacak nihavend, buselik gibi makamlarda da benzer çalışmaların yapılabileceğini ifade etmişlerdir.

Yazılan etüt ve alıştırmaların düzeyleri arttırılmış etütlerle genişletilerek kitaplaştırılması planlanmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki konuların ele alınarak çalışılmasında yarar görülmektedir.

1- Bu çalışmanın lisans düzeyinde eğitim veren kurumlar için de ele alınmasında,

2- Bu çalışmanın deneysel çalışmalar ve öğrenci görüşleri ile lisans programlarında araştırılmasında yarar görülmektedir.

Kaynaklar

- Akalın M.(2018). *Anket- örnek açıklamalarıyla sosyal bilimlerde araştırma tekniği*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akın, N. (1998). *Türk piyano edebiyatında aksak ritimlerin kullanımı*, Marmara Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Aktüze, İ. (2010). *Müziği anlamak ansiklopedik müzik sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayınları
- Baran, B. (2019) *Güzel sanatlar lisesi müzik alanı 9.sınıf piyano ders kitabının içeriğinin incelenmesi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Bogdan, R. C.,&Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: anintroduction to theory and methods*. Boston: Allynand Baco.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cangal, N. (2005). *Müzik formları*. İstanbul : Arkadaş Yayınları.
- Cansız Aktaş, M. (2015). *Nitel veri toplama araçları*. M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 337-371). Ankara: Pegem Akademi.
- Czerny, C. (2010) *Practical exercises for beginners, Op.599*.
[https://imslp.org/wiki/Practical Exercises for Beginners%2C Op.599 \(Czerny%2C Carl\)](https://imslp.org/wiki/Practical_Exercises_for_Beginners%2C_Op.599_(Czerny%2C_Carl)). Erişim Tarihi: 23.06.2020
- Çiçek, V. (2016). *Güzel sanatlar liselerinde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Karadeniz Bölgesi örneği)*. Ordu Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Daloğlu, Y. (1989). *15. yüzyıldan günümüze değin geleneksel Türk sanat musikisinde kullanılan usullar*. Dokuz Eylül Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

- Demirbaş, M. (2015). *Bilimsel araştırma ve özellikleri. M. Metin (Ed.), Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.
- Duran, O. A. (2018). *Aksak ritimler üzerine solfej metodu önerisi.* Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Hacıyev. P. (2016). *Müzik teorisi.* (çev. Ahter Dönmez). İstanbul: Pan Yayınları.
- Hodier, A. (2003). *Müzikte türler ve biçimler.* (çev. İlhan Usmanbaş). İstanbul: PanYayinlari.
- Karahan, A.S. (2004) *Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumların piyano öğretimi sürecinde kullanılan Klasik Batı Müziği piyano etütlerinin öğrencileri çağdaş Türk müziği piyano eserlerini çalmaya hazırlama durumu.* Gazi Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karolyi, O. (2016). *Müziğe Giriş.* (çev. Mehmet Nemutlu). İstanbul: Pan Yayınları.
- Köse, Ö. (2002). *Cumhuriyet dönemi Türk bestecilerinin piyano edebiyatında aksak ritim,* Dokuz Eylül Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Metin, M. (2015). Nicel veri toplama araçları. M. Metin(ed.) *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* (s.161-214). Ankara: Pegem Akademik.
- Özkan İ. H. (1983).İkâ. *TDV İslam Ansiklopedisi.*
<https://islamansiklopedisi.org.tr/ika> , Erişim tarihi: 06.06.2020
- Özkan. İ.H. (2015). *Türk musikîsi nazariyatı ve usûlleri kudüm velveleleri,* İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Rodoplu. B, Yılmaz., N, Özer Z. (2019). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi 9 piyano ders kitabı.* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.757/index.html#/main/vcEbaSearch/2/piyano%25209/1?pageSize=24, Erişim Tarihi: 06.06.2020

- Rodoplu. B, Yılmaz. N., Özer Z. (2019). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi 9 Türk sanat müziği ve Türk halk müziği piyano ders kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.757/index.html#/main/vcEbaSearch/2/piyano%25209/1?pageSize=24, Erişim Tarihi: 06.06.2020
- Rodoplu. B, Yılmaz. N., Özer Z. (2019). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi 10 piyano ders kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.757/index.html#/main/vcEbaSearch/2/piyano%25209/1?pageSize=24, Erişim Tarihi: 06.06.2020
- Rodoplu. B, Yılmaz. N., Özer Z. (2019). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi 11 piyano ders kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.757/index.html#/main/vcEbaSearch/2/piyano%25209/1?pageSize=24, Erişim Tarihi: 06.06.2020
- Rodoplu. B, Yılmaz. N., Özer Z. (2019). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi 12 seçmeli piyano ders kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.757/index.html#/main/vcEbaSearch/2/piyano%25209/1?pageSize=24, Erişim Tarihi: 06.06.2020
- Say, A. (1992). *Müzik ansiklopedisi 4. Cilt*. Ankara: Odak Ofset
- Say, A. (2001) *Müziğin kitabı*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygun, A. A. (1971) *Musikî temel bilgisi I*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Topaloğlu, T. (2019). *Viyolonsel eğitiminde aksak usullü eserlerin seslendirilmesine yönelik uygulamaların öğrenci performansına etkisi*. Gazi Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Ünal, B. D. (2020). *Aksak tartımlar ve modalite üzerine teksesli dikte metodu önerisi*. Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (1994). *Case study research: Design and Methods*, USA: Sage.

EK-B: Etik Beyanı

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada:

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

16/12/2020

(İmza)
Fatih MARUFOĞLU

EK- D: Anket Formu

ANKET FORMU

Bu anket formu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde yürüttüğüm “Güzel Sanatlar Liseleri Piyano Eğitiminde Aksak Ritimlerin Kullanımı ve Başlangıç Düzeyi Aksak Ritimli Etüt Ve Alıştırma Önerileri: Van İli Örneği.” isimli yüksek lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Çalışma, Güzel Sanatlar Lisesi piyano eğitiminde kullanılabilecek aksak ritimli etüt ve eser oluşturma amacındadır.

Ankette 20 Adet soru bulunmaktadır. Seçenekli sorularda size uygun olan seçeneğin yanındaki paranteze X işareti koyunuz. Açık uçlu sorularda cevabınızı kutu içine yazınız. Cevabınızı yazmak için kutuyu istediğiniz kadar genişletebilirsiniz. Sorulara vereceğiniz cevaplar ve bilgiler çalışma amacı dışında kullanılmayacaktır.

Sorulara eksiksiz, gerçekçi ve içtenlikle cevap vermeniz, bu çalışmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Değerli katkılarınız için teşekkür ederim.

Fatih MARUFOĞLU

SORULAR

Kişisel Bilgiler;

1. Yaşınız?

() 25 – 29 () 30 – 34 () 35 – 39 () 40 - +

2. Cinsiyetiniz?

() Kadın () Erkek

3. Eğitim durumunuz?

() Lisans () Yüksek Lisans bitti/ devam ediyor () Doktora bitti/ devam ediyor

4. Mezun Olduğunuz Üniversite (ler)?

5. Mezun Olduğunuz Fakülte / Bölüm?

Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

Türk Müziği Devlet Konservatuarı

Devlet Konservatuarı

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü / Müzikoloji Bölümü / Müzik Teknolojileri bölümü

6. Ana Çalgınız

7. Öğretmenlikte Görev Süreniz?

0 – 4 5 – 9 10 – 14 15 – 19 20 – 24 25 - +

8. Güzel Sanatlar Lisesinde ki kadro durumunuz?

Kadrolu Görevlendirme Ücret Karşılığı

9. Kadrolu iseniz Güzel Sanatlar Lisesine atandığınız branş?

10. Güzel Sanatlar Lisesindeki görev süreniz?

0 – 4 5 – 9 10 – 14 15 – 19 20 – 24 25 - +

11. Görev yaptığınız Güzel Sanatlar Lisesinde kaç yıldır piyano derslerine giriyorsunuz?

0 – 4 5 – 9 10 – 14 15 – 19 20 – 24 25 - +

12. Görev yaptığınız Güzel Sanatlar Lisesinde piyano dersi dışında başka çalgı derslerine giriyor musunuz? Belirtiniz.

13. Görev yaptığınız Güzel Sanatlar Lisesinde piyano dersi dışında toplu derslere giriyor musunuz? Belirtiniz.

Araştırma soruları;

1. Öğrenciliğiniz sırasında temel piyano ve/veya ana çalgı piyano derslerinde aksak ritimli eser veya etüt çalıştınız mı?

2. Öğrenciliğiniz sırasında aksak ritimli eser veya etüt çalıştıysanız, çalışmalarınız sırasında zorlandığınız oluyor muydu?

3. Derslerinizde öğrencilerinize aksak ritimli eser/etüt çalışmaları yaptırıyor musunuz?

4. Derslerinizde öğrencilerinize Aksak ritimli eser/etüt çalışmaları yaptırıyorsanız;

- a. Bu çalışmalar sırasında karşılaştığınız zorluklar nelerdir?
- b. Bu zorluklarla baş etmek için hangi yöntemleri kullanmaktasınız?
- c. Derslerde aksak ritimli etüt ve eserlerle ilgili kullandığınız kaynakları belirtir misiniz?

5. Güzel sanatlar liseleri piyano derslerinde ve bu derslerde kullanılan kitaplarda aksak ritimli eserlerin ve etütlerin:

- a. Yeterli sayıda olduğunu düşünüyor musunuz?
- b. İçerik olarak yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Araştırmacı tarafından yazılan etüt ve alıştırmaları;

A. Uygulama açısından:

- a-1) Seviye
- a-2) Teknik
- a-3) Kullanılabilirlik açısından değerlendirir misiniz?

B. Uluslararası literatürde kullanılabilirliği açısından değerlendirir misiniz?

7. Araştırmacıya -yazdığı etüt ve alıştırmalara katkı sağlayacağını düşündüğünüz- önerileriniz var mıdır? Lütfen yazınız.

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

16/12/2020

Tez Başlığı / Konusu

“Güzel Sanatlar Liseleri Piyano Eğitiminde Aksak Ritimlerin Kullanımı ve Başlangıç Düzeyi Aksak Ritimli Etüt ve Alıştırma Önerileri: Van ili örneği.”

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 86 sayfalık kısmına ilişkin, 15/ 12/ 2020 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından **Itenticate** intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 8 (Yüzde Sekiz) dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

16/12/2020
Fatih MARUFOĞLU
Adı, Soyadı, İmza

Adı Soyadı : Fatih MARUFOĞLU

Öğrenci No :189401001

Anabilim Dalı : Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Programı : Müzik Öğretmenliği

Statüsü : Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN
Prof. Dr. Serap YÜKRÜK

16/12/2020

ENSTİTÜ ONAYI
U Y G U N D U R

...../...../20....

Servet CAN 70
Enstitü Sekreteri